



Univerza v Mariboru

---

Fakulteta za varnostne vede

Mateja Lepoša

**POZNAVANJE DELA PREVENTIVNIH  
INSTITUCIJ NA PODROČJU KORUPCIJE V  
SLOVENIJI IN ZADOVOLJSTVO Z  
NJIHOVIM DELOM MED PREBIVALCI  
POMURJA**

Magistrsko delo

Ljubljana, julij 2020





Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

# **POZNAVANJE DELA PREVENTIVNIH INSTITUCIJ NA PODROČJU KORUPCIJE V SLOVENIJI IN ZADOVOLJSTVO Z NJIHOVIM DELOM MED PREBIVALCI POMURJA**

Magistrsko delo

Študentka: Mateja Lepoša  
Študijski program: magistrski študijski program Varstvoslovje  
Mentor: red. prof. dr. Bojan Dobovšek  
Lektorica: Jasmina Muhič, univ. dipl. spl. jez.





## **Zahvala**

Zahvaljujem se rednemu profesorju dr. Bojanu Dobovšku, da sem lahko tudi svoje drugo zaključno delo na Fakulteti za varnostne vede pisala pod njegovim mentorstvom. Hvala za pomoč, podano znanje, vsa mnenja ter nasvete.

Neizbežna je zahvala za vso pomoč kolegu Damjanu.

Beseda hvala je verjetno premalo, pa vendar. Iskrena hvala družini, ki mi je omogočila, da si svoj diapazon znanja širim v slovenski prestolnici. Izjemno sem hvaležna za potrpežljivost ob vsem jamranju in stavkih ter temah, ki jih včasih niste popolnoma razumeli, a ste me vseeno mirno poslušali.

Navsezadnje pa gre zahvala tudi vsem Pomurcem, ki so sodelovali v moji raziskavi.

# **Poznavanje dela preventivnih institucij na področju korupcije in zadovoljstvo z njihovim delom med prebivalci Pomurja**

**Ključne besede:** Komisija za preprečevanje korupcije, korupcija, zadovoljstvo z delom, Pomurje, prevencija.

## **Povzetek**

*Korupcija kot najbolj deviantni in odklonski pojav predstavlja grožnjo slehernemu področju, kjer se pojavi. Na letni ravni državo stane velike vsote denarja, zato je potrebno stremeti predvsem k njenemu preprečevanju. V Sloveniji je z zakonodajo dokaj zgodaj bila ustanovljena Komisija za preprečevanje korupcije, katere namen je delovanje na področju integritete in preventive ter preiskovanje in nadzorovanje koruptivnih ravnanj. Legitimnost delovanja takšne institucije je predvsem delovanje v dobrobit organizacijam, ki s pomočjo Komisije lahko zagotovijo protikorupcijski načrt organizacije s t. i. načrtom integritete. Posledično je takšno delovanje usmerjeno tudi v dobrobit vseh ljudi, torej javnosti, saj je (ali bi vsaj morala biti) ne-skorumpirana družba cilj vsakega vodstva države. Povezava med javnostjo in institucijo za preprečevanje korupcije je vitalnega pomena za nadzorovano vključenost javnosti v delo protikorupcijske komisije in legitimizacijo njihovega dela. V raziskavi je bil dobljen širši vpogled v mnenje prebivalcev Pomurja o delovanju Komisije. Ugotovljeno je bilo nezadovoljstvo z delom Komisije, na kar imata vpliv ocena sodelovanja Komisije z drugimi institucijami, ki je ocenjeno kot dobro, ter ocena profesionalnosti in integritete zaposlenih. Čeprav so Pomurci mnenja, da je delo Komisije stresno, zahtevno in kompleksno, to ne vpliva na zadovoljstvo z njihovim delom. Povezave med vplivom zaznave korupcije v Pomurju z zadovoljstvom z delom ni bilo zaznati. Pomurci ocenjujejo, da je koruptivnih dejanj v Pomurju veliko, seznanjenost z uspešnim delom Komisije na tem področju pa jim vseeno ne daje občutka varnosti. V zaključku je bilo ugotovljeno, da Pomurci ne zaupajo delu Komisije in z njim niso zadovoljni, razumejo pa pomen in obstoj ter funkcijo Komisije.*

# **Knowledge of preventive institutions work on the subject of corruption in Slovenia and satisfaction with their work among citizens of Pomurje.**

**Keywords:** anti-corruption commission, corruption, satisfaction with work, Pomurje, prevention.

## **Abstract**

*Corruption represents a threat to every area where it appears because of its deviant nature. On a yearly basis it costs a lot of money which is lost because of it and that is the reason why it should be rather prevented. Slovenia as a country set the rule of law on the topic of preventing corruption very early and considered a formation of an independent institution for preventing and monitoring corruption. Legitimacy of such institutions comes from working along with every organization ruled by law and helping to implement anti-corruption policy which is obligated with integrity plan. Such work is also considered as working for public good, because every country's goal is (or at least it should be) non-corrupt society. The support of civil society is key factor at it since it can help anti-corruption agencies in many ways and forms to eliminate corruption risks. We researched public opinion about the perception of anti-corruption agency's work in Pomurje. It was conducted that people living in Pomurje region are not satisfied with anti-corruption agency's work in Slovenia. Cooperation with other institutions and professionalism and integrity have a significant effect on satisfaction with anti-corruption agency's work. Although people living in Pomurje believe that anti-corruption agency's work is stressful, difficult and complex, this does not influence the satisfaction with it. It was also not perceived the connection between satisfaction with anti-corruption agency's work and the perception of corruption in Pomurje. People estimate that there is a lot of corruption crimes in Pomurje but the awareness of successful investigations does not make them feel safe. It was conducted that people living in Pomurje do not trust anti-corruption agency's work but they know the meaning of it and understand its role in public.*

## Kazalo vsebine

1	Uvod .....	1
1.1	Namen in cilji magistrskega dela.....	2
2	Preprečevanje korupcije .....	4
2.1	Analiza podatkov števila korupcijskih ravnanj v Sloveniji .....	5
2.2	Teoretični koncepti preprečevanja korupcije .....	9
2.3	Pregled zakonodaje na področju korupcije v Sloveniji .....	11
2.4	Komisija za preprečevanje korupcije .....	12
2.5	Percepcija civilne družbe do dela preventivnih institucij .....	17
3	Raziskovalni model in hipoteze .....	20
4	Opis uporabljenih metod, vzorca in vprašalnika .....	22
4.1	Zbiranje podatkov .....	22
4.2	Uporabljene metode .....	23
4.3	Opis vzorca .....	24
5	Rezultati.....	27
6	Razprava .....	38
7	Zaključek.....	41
	Viri in literatura.....	44
	Priloga A: Anketa .....	51



## Kazalo tabel

Tabela 4.1: Opisne statistike demografskih karakteristik vzorca .....	25
Tabela 5.1: Cronbach alfa koeficient zanesljivosti .....	27
Tabela 5.2: Opisne statistike trditev po konstruktih .....	28
Tabela 5.3: Rezultati t-testa za en vzorec.....	29
Tabela 5.4: Korelacijska matrika povezanosti spremenljivk.....	30
Tabela 5.5: Število odgovorov (N) o zaznavi korupcije v Pomurju .....	31
Tabela 5.6: Rezultati t-testa za en vzorec.....	31
Tabela 5.7: Rezultati t-testa za en vzorec.....	32
Tabela 5.8: KMO in Bartlettov test sferičnosti .....	33
Tabela 5.9: Lastne vrednosti in pojasnjena varianca s faktorji .....	33
Tabela 5.10: Izločeni faktorji z metodo glavnih komponent .....	34
Tabela 5.11: Opisne statistike novih sintetičnih spremenljivk .....	35
Tabela 5.12: Multipli determinacijski koeficient .....	36
Tabela 5.13: Rezultati večkratne regresije .....	36
Tabela 5.14: Evalvacija preverjenih hipotez .....	37

## Kazalo grafov

Graf 2.1: Število čistih kaznivih dejanj korupcije in drugih kaznivih dejanj z elementi.....	7
Graf 2.2: Število prejetih prijav po letih v obdobju 2010–2019 .....	8
Graf 2.3: Število korupcijskih ravnanj na območju PU Murska Sobota.....	9
Graf 4.1: Struktura vzorca po spolu.....	26

## Kazalo slik

Slika 3.1: Raziskovalni model in poimenovanje konstruktov .....	20
---	----

## **Uporabljeni simboli in kratice**

**GRECO** – Group of States Against Corruption

**ZPkor** – Zakon o preprečevanju korupcije

**ZIntPK** – Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije

**KPK** – Komisija za preprečevanje korupcije

**KZ-1 UPB2** – Kazenski zakonik – Uradno prečiščeno besedilo

**PU** – Policijska uprava

**FURS** – Finančna uprava Republike Slovenije

**RePKRS** – Resolucija o preprečevanju korupcije v Republiki Sloveniji

# 1 Uvod

Korupcija predstavlja grožnjo v vseh sferah okolja, v katerem človek deluje. Lahko bi rekli, da ga s svojim obstojem počasi zastruplja. Kadar korupcijo v okolju že zaznamo, je reakcija na korupcijska dejanja reaktivne narave. V tem primeru je najverjetneje škoda na področju, kjer je korupcija nastala, že storjena. Po podatkih politična skupina Zeleni/ESZ zaradi korupcije Evropska unija izgubi približno 904 milijarde evrov letno<sup>1</sup>. Po enakih podatkih Slovenija na letni ravni zaradi korupcije izgubi približno 3,5 milijarde evrov. Omenjeni znesek je ravno tolikšen, kolikor Slovenija letno nameni zdravstvenemu sistemu ter oskrbi starejših. Še bolj zaskrbljujoče postane, ko iz poročila razberemo podatek, da Slovenija šolskemu sistemu letno nameni 1,8 milijard evrov, kar je polovica tega, kar s korupcijo izgubimo (The Greens/EFA Group, 2018).

Čeprav je korupcija globalni problem, jo je v vsaki državi potrebno obravnavati kot individuum, saj se korupcijska ravnanja prilagajajo okolju, v katerem nastajajo. To pomeni, da so oblike korupcije predvsem odvisne od sistema, ki v določeni državi deluje (Parisi, 2019), prav tako se s tem pojavljajo različni pristopi, kako se s korupcijo soočiti.

Različni avtorji opisujejo različne pristope, ki jih je v boju proti korupciji potrebno upoštevati. V Sloveniji lahko boj proti korupciji razdelimo v dve skupini: represija in preventiva. Za uspešno delovanje na področju korupcije je potrebna združitev obeh pristopov v skupno integriran pristop v boju proti korupciji (Parisi, 2019) oziroma dopolnjevanje preventivnih ukrepov z represivnimi (Dobovšek in Miklavčič, 2011), ključnega pomena pa je prav tako mednarodno sodelovanje (Dobovšek, 2005).

V Sloveniji na področju represije deluje Policija, ki je na področju korupcije vezana izključno na Kazenski zakonik (»Kazenski zakonik [KZ-1-UPB2]«, 2012). V preventivni smeri delujoča institucija pa je Komisija za preprečevanje korupcije [v nadaljevanju besedila magistrskega dela Komisija], ki je samostojen in neodvisen državni organ ter ima jasno določene

---

<sup>1</sup> Podatek predstavlja zgolj oceno in ne točnega zneska.

pristojnosti in naloge v boju s korupcijo. Komisija ima z zakonom določene pristojnosti, ki zajemajo preprečevanje korupcije, krepitev integritete in nadzor ter preiskovanje domnevnih koruptivnih ravnanj (Komisija za preprečevanje korupcije, n. d. b).

Zaupanje ljudi v tovrstne institucije in zakonodajo ter razumevanje korupcije in njenih oblik s strani družbe je pomemben dejavnik, ki odraža dobro delo na področju preventive (Meško, 2005). Tudi Fedran (2014) poudarja potrebo po skupnem udejstvovanju in družbenem konsenzu na področju preprečevanja korupcije, kjer je pomembno predvsem sodelovanje vseh institucij z javnostjo. Enako v svoji raziskavi potrjuje Ankamah (2019), ki trdi, da je sodelovanje nekaterih socialnih akterjev s preventivnimi institucijami na področju korupcije ključnega pomena (mediji, aktivisti civilne družbe, žvižgači ipd.).

Prav zaradi pomembnega faktorja, ki ga civilna družba v boju proti korupciji predstavlja, nas je zanimalo, kakšno je mnenje prebivalcev Pomurja o delu Komisije v Sloveniji. Raziskovali smo 5 vsebinskih področij: zadovoljstvo z delom Komisije, ocena sodelovanja Komisije z drugimi institucijami, ocena narave dela Komisije, ocena profesionalnosti in integritete zaposlenih in zaznava korupcije v Pomurju. Ugotavljamo, da Pomurci niso zadovoljni z delom Komisije, na kar vpliva ocena sodelovanja Komisije z drugimi institucijami ter ocena profesionalnosti in integritete zaposlenih. Na zadovoljstvo nimata vpliva narava dela Komisije ter zaznava korupcije v Pomurju. Pomurci so mnenja, da je korupcije v Pomurju veliko, kar potrjuje mnenje Slovencev v indeksu zaznave korupcije.

## 1.1 Namen in cilji magistrskega dela

V prvem delu magistrskega dela so predstavljena teoretična izhodišča, ki so rezultat pregleda strokovne in znanstvene literature. Namen tega je analiza literature na temo korupcije in preventivnih institucij, ki se ukvarjajo s preprečevanjem le-te. V drugem delu magistrskega dela so predstavljeni rezultati empiričnega dela. Z raziskovanjem smo želeli dobiti širši vpogled v poznavanje in zadovoljstvo z delom Komisije prebivalcev Pomurja. Cilji magistrskega dela so odgovori na raziskovalna vprašanja, ki smo jih zastavili na začetku raziskovanja ter pripraviti dobro izhodišče in vzpodbudo za raziskovanje pomena in

pomembnosti protikorupcijskih institucij v prihodnje, saj na tem področju v Sloveniji zaznavamo manko raziskav v primerjavi s tujino.

## 2 Preprečevanje korupcije

Korupcijo lahko do določene mere definiramo zelo splošno in univerzalno, njena definicija pa se spreminja glede na njeno dožemanje predvsem iz vidika okoliščin njenega nastanka. Dobovšek in Miklavčič (2011) delita definicije na tiste, ki zajemajo družbeno ali politično komponento ter ekonomski ali organizacijski vidik. Če se najprej osredotočimo na splošno in univerzalno definicijo korupcije, jo številni avtorji opredeljujejo kot najbolj odklonsko in deviantno ravnanje posameznika ali organizacije v družbi (Smolej in Gorenak, 2013), ter sodobni družbeni problem, ki ga lahko v Sloveniji štejemo med enega izmed najnevarnejših poleg organizirane kriminalitete in terorizma (Meško, 2009). Med korupcijo štejemo vsa dejanja in vedenja, s katerim se kršijo družbena moralna in etična načela, norme ter vrednote (Dobovšek, 2008).

Konkretnejše definicije korupcije lahko opredelimo kot tiste, ki podrobneje definirajo posamezne akterje v korupciji ter njene posledice in okolje, v katerem korupcija nastane. Sandholtz in Koetzle (2000) korupcijo definirata kot zlorabo javne funkcije za zasebne namene, s čimer se strinjata tudi Shleifer in Vishny (1993), ki korupcijo definirata kot izkoriščanje javnih uslužbencev za zasebno korist interesnih skupin, tako definicijo pa v Sloveniji uporablja tudi Dobovšek (2009).

Sviderskyi in Lubentsov (2020) delita korupcijo glede na vsoto denarja, ki je prisotna pri dejanju in na okolje, kjer nastane na: veliko, majhno in politično. Podobna je tudi delitev Jandosove (V Dobovšek, 2008), ki korupcijo deli na tri nivoje: mikro, srednji in makro nivo korupcije, ki se prav tako razlikujejo glede na akterje, ki korupcijo izvajajo ter oblike korupcije, ki pri tem nastanejo. Na mikro nivoju so akterji korupcije državljani in nižji javni uslužbenci, v srednjem nivoju so to mali in srednji poslovneži ter srednji nivo vladnih uslužbencev, funkcionarji in lokalne avtoritete, na makro nivoju pa so akterji korupcije menedžerji nacionalnih in internacionalnih podjetij ter najvišji državni uslužbenci, politiki, komisije ter nadzorna telesa.



Dobovšek in Škrbec (2012) sta mnogim definicijam korupcije, analiziranih v slovenskem okolju, določila skupni imenovalac treh lastnosti, da dejanje opredelimo kot koruptivno: kršitev, položaj in pridobljena korist. V slovenskem pravnem okolju je najpomembnejša definicija korupcije iz Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije: »Korupcija je vsaka kršitev dolžnega ravnanja uradnih in odgovornih oseb v javnem ali zasebnem sektorju, kot tudi ravnanje oseb, ki so pobudniki kršitev ali oseb, ki se s kršitvijo lahko okoristijo zaradi neposredno ali posredno obljubljenih, ponujenih ali dane oziroma zahtevane, sprejete ali pričakovane koristi zase ali za drugega« (»Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije [ZIntPK]«, 2011).

Na omenjeno definicijo korupcije po ZIntPK se sklicuje tudi Komisija za preprečevanje korupcije (n. d. a), ki povzema elemente, ki jih določeno dejanje mora vsebovati, da ga označimo kot koruptivnega: a) kršitev (storitev in opustitev), b) dolžno ravnanje, c) kršitev stori uradna oseba kot določeno z zakonom, d) okolje javnega ali zasebnega sektorja in e) namen pridobitve koristi zase ali za drugega (premoženjska ali nepremoženjska). Po KPK (n. d.) je bistven tudi koruptivni namen ter aktivna in pasivna stran koruptivnega ravnanja. V nasprotju s Policijo, Komisija ni vezana izključno na Kazenski zakonik, kar Smolej (2015) opisuje kot korupcijo v širšem pomenu. Delo Policije na področju korupcije torej lahko opredelimo kot korupcijo v ožjem pomenu, saj zajemajo izključno kazniva dejanja po KZ-1, medtem ko delo Komisije opredelimo kot korupcijo v širšem pomenu (zraven prištevamo vsa moralno zavržna in negativna dejanja).

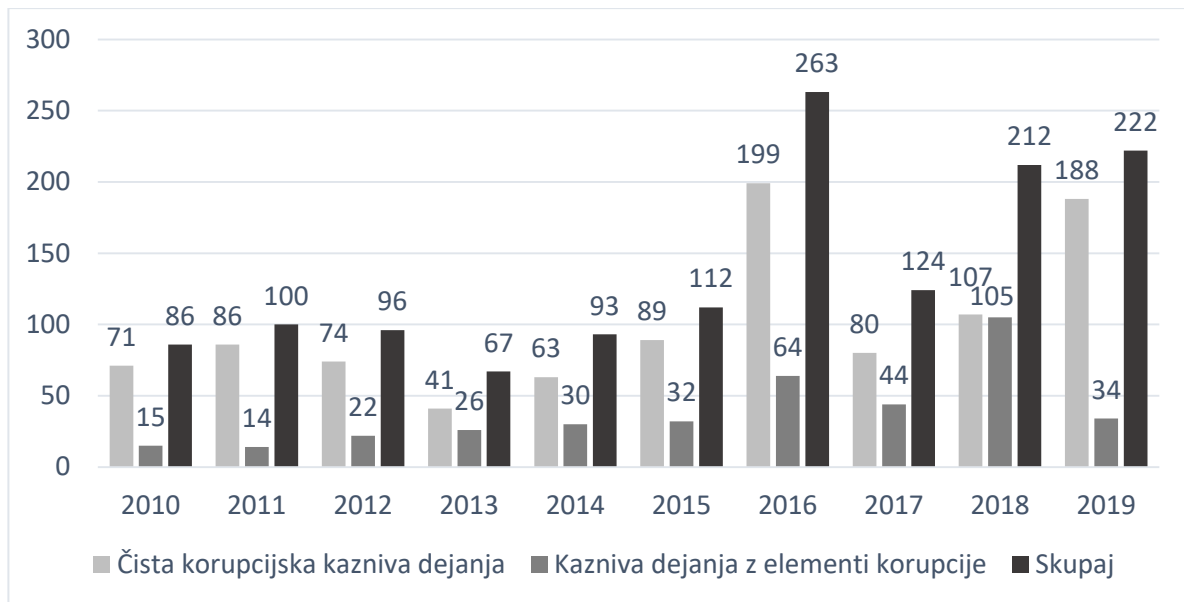
## 2.1 Analiza podatkov števila korupcijskih ravnanj v Sloveniji

Evropska komisija v svojem poročilu iz leta 2014 navaja podatek, da korupcija Evropsko unijo stane približno 120 milijard letno. Raziskava Eurobarometer kaže, da je tri četrtine državljanov (76 %) Evropske unije mnenja, da se korupcija vedno bolj širi, 56 % pa jih meni, da se je v njihovi državi korupcija v zadnjih treh letih povečala (European Commission, 2014). Večina držav, vključenih v ocenjevanje globalnega indeksa korupcije, zadnja leta doživlja padec na lestvici od 0 do 100, kjer 0 pomeni, da je država zelo koruptivna, 100 pa pomeni, da je država glede korupcije zelo čista. Več kot dve tretjini držav dosega vrednost pod 50, medtem ko je povprečna vrednost vseh vključenih izključno 43. Slovenija se na tej lestvici

zadnja leta giblje dokaj enakomerno. Najvišjo vrednost beleži leta 2009 (66) najnižjo pa leta 2013 (57). V letih 2016 in 2017 je dosegla vrednost 61, v letih 2018 in 2019 pa vrednost 60 (Transparency International, 2019).

Slovenska Policija vsako leto javno dostopno objavi podatke o kriminaliteti za preteklo leto za celotno Slovenijo. Podatkovna baza zajema vsa kazniva dejanja po KZ-1, ki jih policisti obravnavajo, kategorizirana pa so po času, območju, klasifikaciji kaznivega dejanja, idr. Za potrebe naše analize smo najprej pregledali statistične podatke za celotno Slovenijo, nato pa smo se osredotočili na vsa kazniva dejanja na območju Policijske uprave Murska Sobota, saj smo v raziskavi osredotočeni na območje Pomurja. V naslednjem koraku smo izločili vsa kazniva dejanja, ki za našo analizo niso pomembna, ohranili pa 8 kaznivih dejanj, ki jih Policija uvršča med koruptivna ravnanja, in sicer kršitev proste odločitve volivcev (151. člen), sprejemanje podkupnine pri volitvah (157. člen), nedovoljeno sprejemanje daril (241. člen), nedovoljeno dajanje daril (242. člen), jemanje podkupnine (261. člen), dajanje podkupnine (262. člen), sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje (263. člen) in dajanje daril za nezakonito posredovanje (264. člen).

Graf 2.1 prikazuje število kaznivih dejanj korupcije za območje celotne države Slovenije, evidentiranih v statistični bazi slovenske Policije. Na pomembno dejstvo, ki ga je za pravilno interpretacijo statistično zavedenih podatkov Policije potrebno izpostaviti, je že leta 2008 opozarjal Jevšek, ko je poudaril, da je Policija pri kazenskem pregonu korupcije vezana izključno na definicije Kazenskega zakonika, zato je posledično št. prijav korupcijskih ravnanj občutno manjše v primerjavi z delom Komisije.



Graf 2.1: Število čistih kaznivih dejanj korupcije in drugih kaznivih dejanj z elementi korupcije. (Vir: Ministrstvo za notranje zadeve (2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019).

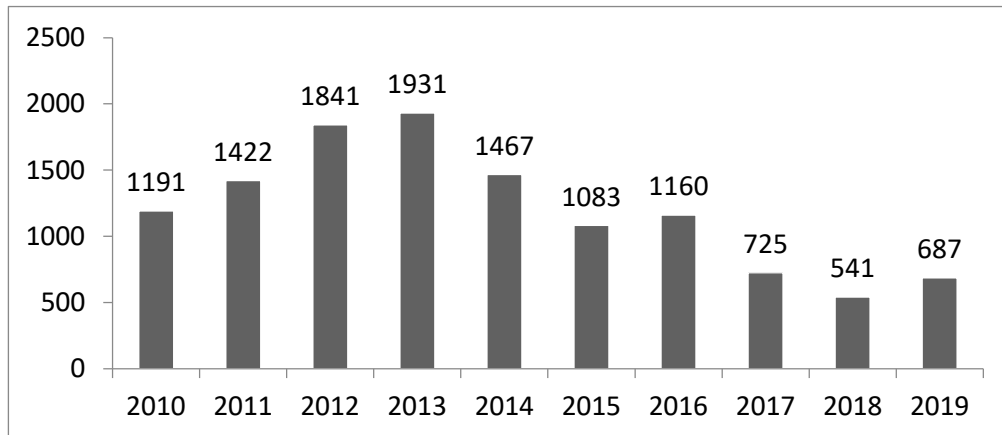
Pridobljeno na: <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/statistika>)

Komisija v največji meri prejema splošne prijave korupcije, ki se ne navezujejo na že določene konkretne institute po ZIntPK. Jevšek je prav tako opozoril na pravilno interpretacijo t. i. »čistih korupcijskih ravnanj« ter kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, kjer je posreden motiv lahko tudi korupcija. V statistiki je veliko takšnih ravnanj evidentirano v okviru drugih kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete (Policija, n. d.), kar predstavlja še večjo problematiko interpretacije vseh korupcijskih ravnanj.

Komisija je recimo v letu 2019 vse skupaj prejela 687 prijav sumov korupcije, od tega je po 40. členu Poslovnika 125 prijav zavrgla. Poslovník (2012) v 40. členu namreč navaja razloge, zaradi katerih se Komisija lahko odloči, da določene prijave ne bo obravnavala (če so v prijavi izražena zgolj stališča in mnenja, ni možnost razbrati obstoj dokazov o koruptivnem dejanju in podobno). V letu 2019 je bilo 676 rešenih prijav s strani Komisije, kar predstavlja izdane zaključene dokumente v zvezi s prijavo, zavrženjem, naknadnim odgovorom ali odstop prijave drugim organom, odgovorom prijaviteljem in podobno (KPK, 2019).

Graf 2.2 prikazuje, da se v zadnjih desetih letih število prijavljenih ter rešenih primerov giblje zelo različno. Pri številu rešenih prijav moramo upoštevati, da Komisija v določenem letu

rešuje tudi prijave, ki so ostale iz prejšnjih let, zato lahko v poročilih Komisije v nekaterih letih opazimo večje število rešenih prijav kot prijavljenih. Tudi v letu 2019 je Komisija na primer rešila 696 prijav, prejela pa 687 (Komisija za preprečevanje korupcije, 2019).

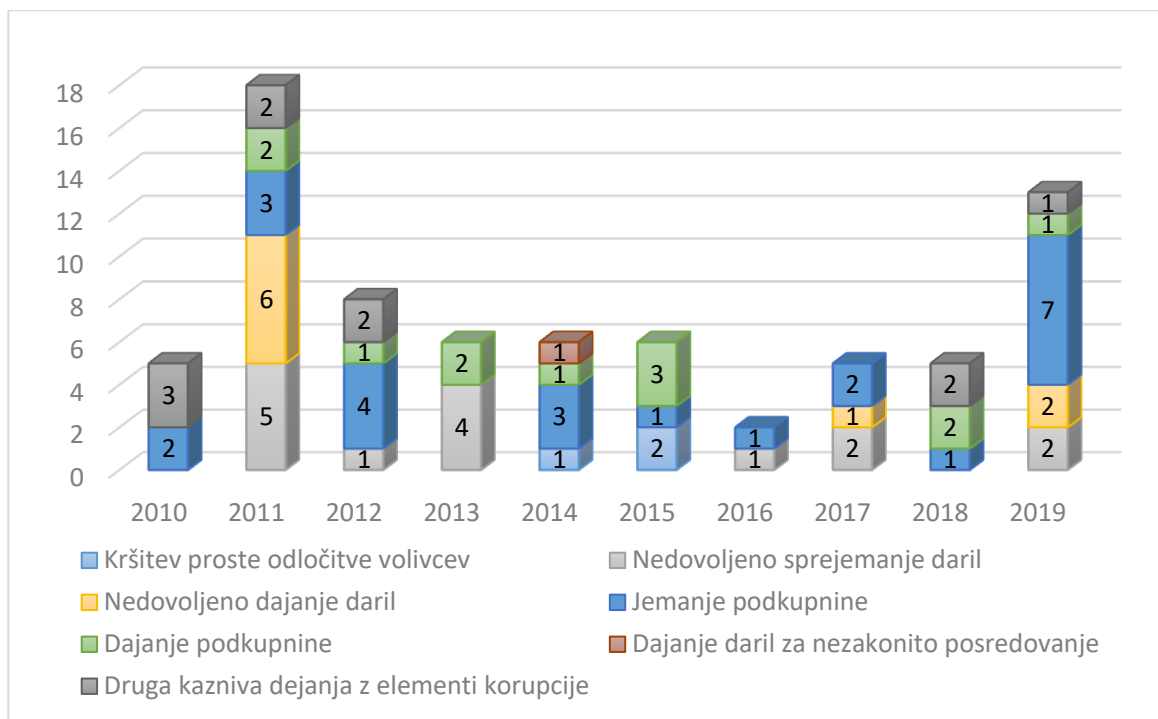


Graf 2.2: Število prejetih prijav po letih v obdobju 2010–2019 (Vir: KPK (2010, 2015, 2019)).

Pridobljeno na: <https://www.kpk-rs.si/komisija-2/publikacije/letna-porocila/>

Graf 2.3 prikazuje število korupcijskih ravnanj po letih na območju PU Murska Sobota v obdobju 2010–2019. Največ korupcijskih dejanj (čista korupcijska dejanja in druga kazniva dejanja z elementi korupcije skupaj) v Pomurju beležimo v letu 2011 (18), najmanj pa v letu 2016 (2).

V obdobju 2010–2019 ni zabeležene storitve kaznivega dejanja sprejemanje podkupnine pri volitvah (157. člen KZ-1) ter sprejemanja koristi za nezakonito posredovanje (263. člen KZ-1) na območju PU Murska Sobota. Največ kršitev zaznamo pri 261. členu KZ-1, jemanje podkupnine (24), najmanj pa kršitev 264. člena, dajanje daril za nezakonito posredovanje (1).



Graf 2.3: Število korupcijskih ravnanj na območju PU Murska Sobota po letih v obdobju 2010-2019.

(Vir: Policija, n. d.)

Po podatkih Transparency International v Sloveniji kar 89 % anketiranih v posebnem Evrobarometru 470 leta 2017 (EU Open Data Portal, n. d.) meni, da je korupcija v Sloveniji zelo razširjena. Od tega 57 % vprašanih meni, da se je korupcija v zadnjih treh letih povečala, 32 % meni, da je korupcija ostala enaka, le 5 % državljanov pa meni, da se je korupcija v Sloveniji v zadnjih treh letih zmanjšala.

## 2.2 Teoretični koncepti preprečevanja korupcije

Boj proti korupciji predstavljajo ukrepi, ki jih lahko razdelimo v dve skupini glede na njihov pristop: represivni in preventivni. Represivni ukrepi predstavljajo reakcijo na koruptivna dejanja, ko so ta že odkrita. Smolej (2015) takšno korupcijo definira kot korupcijo v ožjem smislu, z njo pa se ukvarjata Policija in tožilstvo. Fedran, Dobovšek in Ažman (2015) nekatere represivne reakcije ocenjujejo kot neuspešne, zato trdijo, da je uspešno vzpostavljena preventiva na področju boja proti korupciji izrednega pomena. S tem se strinja Fedranova (2014), ki pravi, da zgolj represivni ukrepi za takšen pojav, kot je korupcija niso dovolj, temveč so potrebni uspešni nekaznovalni preventivni ukrepi.

Pri preprečevanju korupcije lahko sledimo načelom situacijske prevencije, ki v boju proti korupciji zajemajo dejavnike, kot so: izobraževanje, dostop do informacij, vloga medijev in vloga drugih institucij (Masoumi, 2016), ki sčasoma vodi do manj skorumpirane družbe (Dobovšek, 2008). Novinarji, aktivisti in žvižgači predstavljajo dejavnik podpore institucijam, ki se ukvarjajo s preprečevanjem korupcije, za njih pa so pomembni predvsem iz štirih vidikov: a) aktivirajo preiskave, b) razširjajo aktivnosti in operacije, c) varujejo operacije in preiskave ter d) branijo neodvisnost in moč protikorupcijskih institucij (Ankamah, 2019). Težnjo po skupnem udejstvovanju na področju preprečevanja korupcije zaznava tudi Fedranova (2014), ki poudarja, da je na tem področju potreben družbeni konsenz ter sodelovanje javnosti s preventivnimi institucijami.

Učinkovit pristop prav tako predstavljajo načela situacijske prevencije, ki svoj pristop k preprečevanju korupcije usmerja na prostor oziroma okoliščine, pri katerih prihaja do koruptivnih ravnanj, ne osredotoča pa se na storilce (Porter in Graycar, 2016), s čimer zmanjšujemo možnosti za nastanek koruptivnih ravnanj (Meško, 2009) ter s tem preprečimo škodljive posledice, ki jih le-ta predstavljajo (Dobovšek in Kordež, 2005). Načelom situacijske prevencije Slovenija sledi z implementacijo načrta integritete, ki je eden izmed najbolj aktualnih metod na področju preprečevanja korupcije (Fedran, Dobovšek in Ažman, 2015).

## 2.3 Pregled zakonodaje na področju korupcije v Sloveniji

Preden je Slovenija pristopila k članstvu Evropski Uniji, je leta 1999 postala članica skupin držav proti korupciji Sveta Evrope (Group of States Against Corruption – GRECO). V prvem poročilu, ki ga je GRECO izdelal za Slovenijo je bilo ugotovljeno, da slovenski pravni sistem ni poznal besede korupcija, je pa takrat že ratificirala Kazenskopravno konvencijo o korupciji Sveta Evrope (Svet Evrope, 2000). Dobovšek (2008) ugotavlja, da je pomembnost urejenih ustreznih nacionalnih in mednarodnih pravnih aktov ključnega pomena za učinkovito preventivno delovanje v boju proti korupciji.

Med sprejetimi mednarodnimi pravnimi akti velja kot najpomembnejšo omeniti Kazenskopravno konvencijo Združenih narodov proti korupciji, ki je za Slovenijo začela veljati maja leta 2008. Glavni namen konvencije je spodbujati ukrepe za preprečevanje korupcije, krepitev integritete, odgovornosti in ustrezno vodenje javnih zadev ter podpiranje in spodbujanje mednarodnega sodelovanja in pomoči na področju boja proti korupciji. V drugem poglavju Konvencija opredeljuje preventivne ukrepe, kjer zajema ureditev, usmeritev in postopkov ter organov (»Zakon o ratifikaciji Konvencije združenih narodov proti korupciji [MKZNPk]«, 2008).

Leta 2004 sta bila nato sprejeta prva dva protikorupcijska pravna akta, »Resolucija o preprečevanju korupcije v Republiki Sloveniji [RePKRS]« (2004) (v nadaljevanju Resolucija) in »Zakon o preprečevanju korupcije [ZPkor]« (2004), ki je zaradi predloga Zakona o nezdržljivosti opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo prenehal veljati leta 2006 (Svet Evrope, 2005). S sprejetjem ZPkor je Slovenija takrat postavila temelj preventive na področju korupcije, saj je nov zakon določal implementacijo načrtov integritete, ki so postali obligatorni za državne organe in organe lokalnih skupnosti. Primarna naloga načrta integritete je že takrat bila odprava in preprečevanje tveganj za nastanek korupcije. ZPkor je določal pristojnost Komisije, da izdela smernice za izdelavo načrta integritete ter hkrati nadzor nad njegovim izvajanjem in implementacijo. Komisija je po ZPkor bila pristojna tudi za izdelavo ocene integritete v organizacijah javnega in zasebnega sektorja, in sicer na stroške naročnika. Kljub temu, da je ZPkor zaradi predloga drugega zakona leta 2006 prenehal

veljati, so po podatkih Sveta Evrope (2005) institucije določene z ZPkor, ki so z implementacijo načrtov integritete že začele, s tem tudi nadaljevale.

Leta 2011 je začel veljati trenutno aktualni Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, ki je temeljni slovenski pravni akt na področju preprečevanja korupcije. V primerjavi s prejšnjim Zakonom o preprečevanju korupcije daje novi zakon več poudarka na krepitvi integritete in transparentnosti institucij in organizacij. Namen »ZIntPK« (2011) je krepitev delovanja pravne države z ukrepi in metodami za krepitev integritete in transparentnosti ter preprečevanje korupcije ter preprečevanje in odpravljanje nasprotja interesov. Zakon ureja obstoj Komisije, zaščito prijaviteljev korupcije, preprečevanje nasprotja interesov in nadzor nad sprejemanjem daril, nadzor nad premoženjskim stanjem, načrte integritete, resolucijo o preprečevanju korupcije v Republiki Sloveniji, lobiranje in uporabo podatkov in vodenje evidenc (»ZIntPK«, 2011).

## 2.4 Komisija za preprečevanje korupcije

Leta 2001 je v sklopu takratne Policije bil oblikovan oddelek za korupcijo, potrebe po kakšnem novem organu pa v Sloveniji ni bilo, saj je bilo korupcijskih kaznivih dejanj po takratnem Kazenskem zakoniku zelo malo. Svet Evrope je v prvih priporočilih Sloveniji vseeno predlagal ustanovitev posebnega organa, ki bi se ukvarjal s preprečevanjem in odkrivanjem korupcije, kar predstavlja temelj za nastanek institucij, kot jih poznamo danes (Svet Evrope, 2000).

Leta 2001 je bila ustanovljena koordinacijska skupina za preprečevanje korupcije, ki so jo sestavljali predstavniki Ministrstva za notranje zadeve, Ministrstva za finance, Ministrstva za gospodarstvo, predstavniki kriminalistične policije, Urada za preprečevanja pranja denarja, carinske in davčne uprave, predstavniki državnega in vrhovnega sodišča, revizijske komisije in računskega tožilstva (Svet Evrope, 2003).

Prvi zakon, ki je urejal ustanovitev Komisije, je začel veljati leta 2004, in sicer Zakon o preprečevanju korupcije, prav tako pa je takrat začela delovati Komisija, ki je leta 2005 z delovanjem prenehala. Razlog prenehanja delovanja je bil posledica poskušanja spremembe



Zakona o preprečevanju korupcije in predlog Zakona o nezdržljivosti javne funkcije s pridobitno dejavnostjo, po katerem naj bi bila ustanovljena parlamentarna komisija kot nadzorni mehanizem, za katerega pa je Ustavno sodišče takrat ugotovilo, da je protiustaven. S tem se je nato nadaljevala uporaba Zakona o preprečevanju korupcije, Komisija pa je nadaljevala svoje delo (Svet Evrope, 2005). Po »Zakonu o preprečevanju korupcije [ZPkor]« (2004) so naloge Komisije bile takrat razdeljene na sistemsko-analitične, koordinativne ter svetovalno-izobraževalne. Začela se je implementacija načrtov integritete, ki je potem začasno bila odpravljena zaradi predlogov sprememb, institucije pa so z implementacijo vseeno nadaljevale.

Leta 2011 je bil sprejet zakon, ki je v veljavi še danes – Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije, ki oblikuje in ureja delovanje Komisije, kot jo poznamo sedaj. Definicija Komisije je po zakonu takšna: »Komisija za preprečevanje korupcije je samostojen in neodvisen državni organ, ki z namenom krepite učinkovitega delovanja pravne države in preprečevanja njenega ogrožanja s koruptivnimi dejanji v okviru in na podlagi zakonov samostojno izvršuje pristojnosti in opravlja naloge, določene v tem in v drugih zakonih« (»ZIntPK«, 2011). Kot lahko iz definicije zakona razberemo, je Komisija predvsem preventivna institucija, njena temeljna naloga je preprečevanje korupcije. Njene podrobnejše pristojnosti in naloge primarno določa ZIntPK, strnjeno pa jih lahko povzamemo po Komisiji za preprečevanje korupcije (n. d. b) in razdelimo po področjih dela na: preprečevanje korupcije, integriteta, lobiranje, nasprotje interesov, premoženjsko delo funkcionarjev, nezdržljivost funkcij, omejitve poslovanja, darila, nadzor in preiskava domnevnih primerov korupcije, sodelovanje na mednarodnih projektih, analize in raziskave pojava korupcije, prekrškovni postopki in preučitve predlogov zakonov in drugih pravnih aktov z vidika korupcijskih tveganj za kršitev integritete. Lambergar (2017) glede nalog in pristojnosti Komisije opozarja na dejstvo, da Komisija kljub temu, da ima določena nadzorstvena, izvršilna in preiskovalna pooblastila, nima takšnih pooblastil kot Policija. Na takšno napačno prepričanje javnosti opozarja tudi Komisija (n. d.).

Primarni zakonski akt za delovanje Komisije je »ZIntPK« (2011), delo Komisije pa ureja še »Poslovnik Komisije za preprečevanje korupcije« (2012), ki opredeljuje organizacijo in poslovanje Komisije. Drugi pomembni zakonski akti in dokumenti v okviru delovanja Komisije

in njenih nalog so še Akcijski načrt o uresničevanju RePKRS, Pravilnik o omejitvah in dolžnostih funkcionarjev v zvezi s sprejemanjem daril ter Smernice za izdelavo, uvedbo in izvajanje načrtov integritete.

Komisija se ukvarja s korupcijo v širšem smislu (Smolej, 2015), med njena pooblastila pa uvrščamo nadzorstveno, izvršilno in preiskovalno. V okviru nadzora in preiskav deluje Služba za nadzor in preiskave, ki se ukvarja s področji koruptivnih dejanj, daril, omejitev poslovanja, nasprotij interesov, nezdržljivosti funkcij, lobiranja in nadzora nad premoženjskim stanjem. Drugo področje, s katerim se Komisija ukvarja je preventiva in integriteta, v okviru katerega deluje Center za integriteto in preventivo. Mnogi tuji avtorji (Min, 2019; Hope, 2018; Otero, 2020) v najnovejših raziskavah korupcije poudarjajo pomembnost krepitve integritete v boju proti korupciji. Habič et al. (2012) navajajo, da »Integriteta pomeni celovitost oziroma skladnost ter sodi med najpomembnejše človeške vrline. Oseba z visoko stopnjo integritete ravna tako kot govori, razmišlja in verjame oziroma je v sebi takšna, kot se kaže navzven«. Min (2019) ugotavlja, da višja stopnja integritete v organizaciji, pomeni večjo implementacijo protikorupcijskih ukrepov in s tem nizek nivo korupcije. Tak pristop zagovarjajo tudi slovenski raziskovalci Fedran, Dobovšek, Ažman in Bren (2018), ki trdijo, da je potreba po razvoju integritete vse večja tako na državni kot lokalni ravni. Integriteto je potrebno vzbujati pri mladih (Dobovšek, 2012), kajti skozi izobraževanje in vzgojo lahko že v ranih letih otroke ozaveščamo, kaj pomeni integriteta in kako je lahko v prihodnosti oziroma v dolgoročnem pomenu pomembna.

Kot smo že ugotovili, je integriteta na področju preprečevanja korupcije nedvomno pomemben pojem, zato je opredeljen v mnogih mednarodnih pravnih aktih ter v nekaterih slovenskih pravnih aktih in strateških ter ostalih pomembnih dokumentih.

»Konvencija združenih narodov proti korupciji« (2003), ki je za slovensko zakonodajo na področju preprečevanja korupcije nekakšna odskočna deska, vsebuje pojem integritete že v prvem členu konvencije in sicer kot enega izmed njenih namenov opredeljuje spodbujanje integritete, upravljanje integritete opredeljuje v šestem členu, v osmem členu poudarja spodbujanje integritete med javnimi uslužbenci in poudarja krepitev integritete med sodnimi uslužbenci, v dvanajstem členu pa krepitev integritete v zasebnem sektorju. Iz tega lahko

razberemo, da je krepitev in spodbujanje integritete pomembno in zaželeno na vseh področjih delovanja države, saj le tako lahko dosežemo enotnost.

Fedran, Dobovšek in Ažman (2015) v svoji literaturi kot eno izmed najbolj aktualnih metod preventivnih ukrepov na področju krepitve integritete v Sloveniji predstavljajo načrt integritete. Dobovšek (2009) načrt integritete opredeljuje kot del skupne socialne mreže vrednot, zakonskih ukrepov in pravil na področju preprečevanja korupcije. Slovenija je z implementacijo načrtov integritete naredila velik korak v boju proti korupciji in je po mnenju Fedranove (2014) daleč pred mnogimi državami. Po »ZIngPK« (2011) so načrte integritete dolžni sestaviti, sprejeti in obvestiti Komisijo: državni organi, samoupravne lokalne skupnosti, javne agencije, javni zavodi, javni gospodarski zavodi in javni skladi. Pristavec in Škrbec (2012) poudarjata, da ni dovolj načrt integritete samo sprejeti, temveč ga aktivno izvajati. Šele, ko se z načrtom integritete ugotovijo tveganja ter potem tudi uspešno odpravijo, lahko govorimo o uspešnem implementiranju načrta v organizacijo.

Načrt integritete v slovenski zakonodaji opredeljujejo Resolucija, ZIntPK, Poslovnik, Akcijski načrt uresničevanja Resolucije o preprečevanju korupcije in Smernice za izdelavo, uvedbo in izvajanje načrtov integritete. »RePKRS« (2004) med zakonodajnimi ukrepi ureja uvedbo načrtov integritete, med institucionalnimi ukrepi pa določitev oseb, odgovornih za načrte integritete v javnem sektorju ter pravne osebe v zasebnem sektorju.

»ZIntPK« (2011) v 12. členu med naloge in pristojnosti Komisije uvršča usposabljanje oseb, ki so odgovorne za načrt integritete, s predstavniki istovrstnih oseb javnega prava ali njihovih združenj pripravlja vzorce njihovih načrtov integritete, prav tako za uporabnike načrta v zasebnem sektorju. V šestem poglavju zakona so od 47. do 50. člena opredeljeni načrt integritete, njegova izdelava in nadzor, prošnja za oceno načrta integritete in objava smernic oblikovanja načrta integritete. Načrt integritete je opredeljen tudi v 22. členu Poslovnika Komisije, ki zajema načrt integritete Komisije, v 34. členu so opredeljeni postopki odločanja komisije v upravni zadevi, med katerimi je tudi izdajanje sklepov in odredb iz Zakona. V 11. poglavju od 95. do 97. člena Poslovnik opredeljuje odredbo za izdelavo načrta integritete, nadzor nad izvajanjem in pomoč pri izdelavi načrta integritete za subjekte zasebnega sektorja. Smernice opredeljujejo izdelavo, uvedbo v prvem poglavju, izvajanje načrta

integritete v celoti v drugem poglavju ter ocenjevanje integritete v tretjem poglavju. Med drugim opredeljuje vsebino načrta integritete, metodologijo, upravljanje s tveganji, delovno skupino za izvajanje ter njihove naloge, skrbnika načrta integritete ter njegove naloge, analiziranje in vrednotenje tveganj, register tveganj, sistem spremljanja izvajanja, poročanje komisiji ter sodelovanje s skrbnikom in ocenjevanje izvajanja načrta. Akcijski načrt med svoje zakonodajne ukrepe državne uprave uvršča usposabljanje uslužbencev za načrt integritete, delno izdelavo ter obvezno seznanitev vseh zaposlenih z načrtom integritete, ki so prav tako med institucionalnimi ukrepi. Ureja tudi uvedbo načrtov integritete v gospodarstvu (zakonodajni in institucionalni ukrepi).

Fadranova (2014) problematiko načrta integritete v Sloveniji vidi predvsem v neseznanjenosti zaposlenih v organizaciji, da načrt integritete predstavlja predvsem preventivo na področju boja proti korupciji ter primarno obliko preprečitve korupcije. Kot lahko razberemo iz Smernic (Komisija za preprečevanje korupcije, 2014) je načrt integritete »proces«, katerega že vzpostavitev in implementacija terjata ogromno časa, sam proces pa bi lahko opisali kot ciklični proces, katerega pozitivni učinki niso vidni takoj, temveč šele čez nekaj časa, kar lahko zaposlenim da občutek, da se na področju načrta integritete v organizaciji ne dogaja nič, oziroma kot opisuje Fedranova (2014), lahko zaposleni dobijo občutek, da se vrtijo v krogu. Avtorica še posebej poudarja, da je eden izmed ključnih problemov v Sloveniji na področju načrta integritete to, da o njihovi uspešnosti ne obstaja nobena študija, ki bi prikazovala uspešnost dela na tem področju, kar predstavlja neraziskanost področja načrta integritete v Sloveniji.

Komisija za zavezance za izdelavo načrta integritete zagotavlja različna gradiva, ki so pomembna pri implementaciji načrta, v katerih zelo natančno prikazuje, kaj mora načrt integritete v osnovi vsebovati, ter kako ga je potrebno izvajati. Zagotavlja sam vzorec načrta integritete, ki ga morajo vsi zavezanci dosledno upoštevati in je osnova za izdelavo načrta v organizaciji ter Obrazec za letno poročilo skrbnika načrta integritete o izvedenih ukrepih. Na področju nadzora in preiskav Komisija obdeluje tekoče prejete prijave sumov korupcije ter nekatere prijave iz prejšnjih let (številke prejetih prijav zadnjih 10 let smo predstavili v grafu 2.2). Komisija izdaja in javno objavi na svoji spletni strani zaključne ugotovitve v konkretnih primerih, daje pripombe na aktualne predloge predpisov, objavlja načelna mnenja v primerih

po ZIntPK, daje priporočila, pojasnila in izraža stališča Komisije v določenih primerih (Komisija za preprečevanje korupcije, n. d. b).

## 2.5 Percepcija civilne družbe do dela preventivnih institucij

V raziskavah na mnogih področjih služb, katerih primarni namen je zagotavljanje varnosti, tako represivno kot preventivno (policija, zasebno-varnostna industrija ipd.) je zadovoljstvo družbe oziroma javnosti kritični merski instrument, s katerim raziskovalci ugotavljajo legitimnost opravljanja takšnega dela (Steden in Nalla, 2010). Stališče ljudi do korupcijskih ravnanj je po mnenju avtorjev Tu, Yang in Zheng (2020) ključnega pomena, kakšno mnenje imajo ljudje o funkcionarjih oziroma ljudeh, ki se s tem področjem ukvarjajo. Zato postane še posebej zaskrbljujoče, kadar se korupcija pojavi na področjih, kot so sodišča, policija, in v organih, ki bi morali s svojim delovanjem ljudem biti vzor in ugled. Ko se v takšnih institucijah pojavi sum o koruptivnem ravnanju oziroma posledično neefektivno in neuspešno ravnanje, institucije po mnenju Hutchisona in Johnsona (2011) začnejo izgubljati svojo legitimnost delovanja. Javnost mora verjeti v kredibilnost protikorupcijskih institucij, da bodo vsi sumi korupcije obravnavani enako, ne glede na status in položaj ljudi, ki so vpleteni (Johnston v Quah, 2009). S tem se strinja tudi Gemperle (2017), ki trdi, da je za uspešnost delovanja protikorupcijskih institucij najpomembnejša podpora javnosti oziroma seznanjenost javnosti v smislu sooblikovanja novih družbenih norm na področju integritete. Dejavnost protikorupcijskih institucij mora biti kolektivna. V nekaterih državah Zahodnega Balkana Harasymiw (2019) označuje vlogo civilne družbe kot zelo šibko, kar se odraža v visoki stopnji korupcije. Oblikovanje mnenja družbe ter razumevanje korupcije sta po njegovem mnenju ključna v boju proti korupciji.

V slovenskem prostoru na manko dobrih empiričnih raziskav na področju korupcije opozarjajo Dobovšek, Ažman in Slak (2016). Da bi dobili širši vpogled v raziskanost tematike v Sloveniji, smo v slovenskem knjižničnem informacijskem sistemu (COBISS) naredili sistematični pregled literature. Naši vključitveni kriteriji so zajemali vir v slovenskem jeziku, tematsko ustreznost vira in strokovno literaturo, izključili pa smo kriterije, kot so vir v tujem jeziku, zaključna dela (diplomsko delo, magistrsko delo, doktorska disertacija), leposlovje in tematska neustreznost. Naše iskanje je zajemalo le eno ključno besedo, in sicer Komisija za

preprečevanje korupcije, saj smo želeli dobiti vpogled izključno v raziskave, ki zajemajo Komisijo in ne korupcijo v splošnem. Po PRISMA metodi smo po pregledu 150 zadetkov ugotovili, da v Sloveniji ni empiričnih znanstvenih raziskav, ki bi proučevale stališča ali mnenja javnosti o Komisiji.

V drugem koraku smo v vključitvene kriterije dodali samo zaključna dela ključne besede »Komisija za preprečevanje korupcije« (diplomska dela, magistrska dela ter doktorske disertacije), saj nas je zanimalo, ali med njimi na izbrano temo obstaja kakšna empirična raziskava. Dobili smo 23 zadetkov, med katerimi smo za dva zadetka potrdili tematsko ustreznost našega iskanja. S sistematičnim pregledom literature o raziskanosti našega področja se strinjamo z navedbami Dobovška, Ažmana in Slaka (2016) o slabi raziskanosti področja korupcije izven akademskega področja.

Slovenija je na področju preprečevanja korupcije z aktualno zakonodajo in urejenostjo ter implementacijo načrtov integritete na zelo visoki ravni. Tudi Fedranova (2014) ocenjuje, da je Slovenija z načrti integritete uredila preventivo bolje od mnogih evropskih držav. Slovenijo odlikujejo predvsem raziskovalci v akademski sferi, ki pojem korupcije proučujejo že desetletja. Kot opažamo, veliko tujih raziskav, predvsem na področju razvijanja neodvisnih protikorupcijskih institucij, izhaja iz zadnjih nekaj let, medtem ko je Slovenija takšno institucijo ustanovila že leta 2004, potrebe po implementaciji pa izhajajo že od prej (leto 2000). Medtem ko tuje države v zadnjih letih v raziskavah poudarjajo razvoj zakonodaje in orodij za preprečevanje korupcije, so v Sloveniji že poudarki na nadgradnji že obstoječih temeljev preprečevanja korupcije.

Tovrstne primere zasledimo v raznovrstnih projektih in akcijah, ki poudarjajo preventivo na področju korupcije. Transparency International Slovenia v zadnjih letih aktivno deluje na področju ozaveščanja širše javnosti s pojmom integritete, transparentnostjo ipd. V letih 2015 in 2016 je društvo izvajalo projekt »Ocena sistemom integritete lokalnih skupnosti«, kjer so na lokalni ravni razvijali metodologijo za prihodnje ocene mehanizmov za preprečevanje korupcije v lokalni upravi (Transparency International Slovenia, n. d. a). Prav tako so leta 2016 izvajali pilotno testiranje učnega načrta na področju integritete, transparentnosti in boja proti korupciji na dveh srednjih šolah v Sloveniji. Cilj projekta je med drugim

seznanjanje dijakov s korupcijo ter izvajanje učnih vsebin, ki bi lahko postale del učnega procesa slovenskih srednjih šol (Transparency International Slovenia, n. d. b).

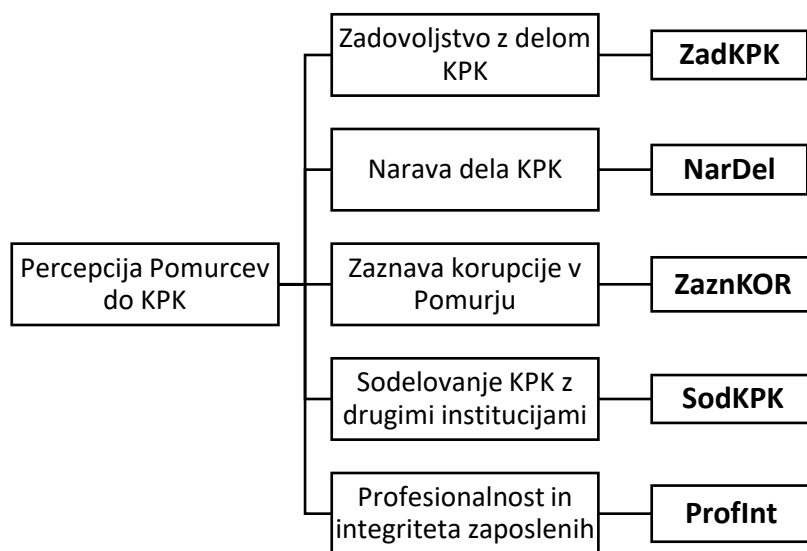
Vedno več poudarka v Sloveniji institucije dajejo mladim, kar definitivno predstavlja velik korak v pravo smer. V letu 2019 je tako potekal Mednarodni teden ozaveščanja o prevarah (Deloitte, n. d.), na katerem je sodelovalo veliko strokovnjakov. Velik del vsebine omenjenega tedna je predstavljal tudi tema korupcije. Prednost takšnih projektov je združevanje veliko različnih področij (ekonomska sfera, računsko sodišče, predstavniki podjetij, banke, zavarovalnice, fakultete idr.), ki se za ta namen ukvarjajo vsi z enakim področjem in poskušajo znanje iz različnih smeri usmeriti v reševanje skupnega problema.

V Sloveniji pa še vedno velik problem predstavlja nedovzetnost nekaterih organizacij za delovanje na področju preventive korupcije. To poudarja tudi Fedranova (2014) ter Škrbec in Pristavec (2012), ki so mnenja, da na primer sama implementacija načrta integritete ni dovolj za uspešno preprečevanje korupcije, ampak je pomembno le tega aktivno izvajati, nadzorovati ter nadgrajevati. Prav tako je veliko zaposlenih slabo seznanjenih s preventivnimi ukrepi ali pa se jim zdi, da le-ti niso uspešni.

Krepitev transparentnosti in integritete ter seznanjenost s problemom korupcije bi morala priti primarna področja, s katerimi bi se seznanili mladi v času svojega izobraževanja, saj bi s predstavitvijo škodljivih posledic korupcije spodbujali njihova moralna načela in ravnanja v prihodnosti.

### 3 Raziskovalni model in hipoteze

Glede na to, da v Sloveniji ne obstajajo empirične raziskave o stališčih civilne družbe do Komisije za preprečevanje korupcije, je cilj raziskave dobiti vpogled v dve dokaj osnovni merili percepcije delovanja določene institucije: poznavanje njenega delovanja in obstoja ter splošno zadovoljstvo z njenim delom, povzeti po Steden in Nalla (2010). S sliko 1 prikazujemo raziskovalni model, sestavljen na podlagi pregleda tuje in domače literature. Štirje konstrukti, na podlagi katerih smo sestavili anketo, so povzeti po raziskavi avtorjev Steden in Nalla (2010), in sicer zadovoljstvo z delom, narava dela, sodelovanje z drugimi institucijami ter profesionalnost in integriteta zaposlenih. Trditve smo za namen naše raziskave prilagodili našim potrebam ter jih nato prevedli iz angleščine v slovenščino in nato nazaj v angleščino, da smo preverili, ali smo ohranili vsebinsko podobnost vprašalnika, pri čemer smo upoštevali spremembe, ki so nastale zaradi prilagoditve vprašalnika glede na ocenjevanje druge institucije. Dodali smo še konstrukt zaznave korupcije, ki je povzet po raziskavi Lobnikar, Prislan in Modic (2016), kajti veliko tujih avtorjev, ki raziskujejo stališča javnosti do protikorupcijskih institucij (npr. Brusca, 2017) kot pomemben dejavnik vključujejo tudi stopnjo zaznave korupcije. Slika 3.1 prikazuje tudi krajšave poimenovanja konstruktov, ki smo jih uporabili v analizah, z namenom lažjega pregleda indikatorjev in razumljivosti.



Slika 3.1: Raziskovalni model in poimenovanje konstruktov



Raziskovalna vprašanja, na katere bomo v naši raziskavi poskušali odgovoriti so naslednja:

**R<sub>1</sub>:** V kolikšni meri so Pomurci zadovoljni z delom Komisije?

**R<sub>2</sub>:** Kako Pomurci ocenjujejo naravno dela Komisije ter profesionalnost in integriteto zaposlenih?

**R<sub>3</sub>:** Kakšno je mnenje Pomurcev o stanju korupcije v Pomurju?

**R<sub>4</sub>:** Kako Pomurci ocenjujejo sodelovanje Komisije z drugimi institucijami?

**R<sub>5</sub>:** Kako vplivajo narava dela, sodelovanje Komisije z drugimi institucijami, profesionalnost in integriteta zaposlenih ter zaznava korupcije v Pomurju na zadovoljstvo z delom Komisije?

Iz raziskovalnih vprašanj izhajajo hipoteze, s preverjanjem katerih bomo na njih poskušali odgovoriti z uporabo različnih statističnih analiz:

**H<sub>1</sub>:** Pomurci zadovoljstvo z delom Komisije ocenjujejo kot slabo.

**H<sub>2</sub>:** Pomurci, ki višje ocenjujejo naravo dela Komisije, višje ocenjujejo tudi profesionalnost in integriteto.

**H<sub>3</sub>:** Pomurci ocenjujejo, da je korupcije v Pomurju veliko.

**H<sub>4</sub>:** Pomurci ocenjujejo sodelovanje z drugimi institucijami kot dobro.

**H<sub>5</sub>:** Zaznava korupcije, sodelovanje Komisije z drugimi institucijami, narava dela in integriteta zaposlenih ter profesionalnost vplivajo na zadovoljstvo z delom Komisije.

## 4 Opis uporabljenih metod, vzorca in vprašalnika

V nadaljevanju bomo podrobneje predstavili metode, ki smo jih uporabili v raziskavi, opisali vprašalnik in vzorec ter predstavili njegove opisne statistike.

Uporabili smo kvantitativno metodo zbiranja podatkov z vprašalnikom, ki smo ga oblikovali na podlagi predhodno opravljenega sistematičnega pregleda domače in tuje literature. V analizi smo uporabili različne statistične metode, izbrane na podlagi ustreznosti preverjanja zastavljenih hipotez in posledično uspešnega odgovora na zastavljena raziskovalna vprašanja. Hipoteze smo preverjali s pomočjo t-testa, Pearsonovega koeficienta korelacije, opravili smo metodo glavnih komponent ter večkratno regresijsko analizo.

### 4.1 Zbiranje podatkov

Podatke smo zbrali s pomočjo vprašalnika, oblikovanega v spletnem orodju EnKlik Anketa (1.ka.si), ki je priložen magistrskemu delu kot Priloga 1. Za objavo vprašalnika smo izbrali socialno omrežje Facebook, kamor smo objavili povezavo do vprašalnika. Ker so naša ciljna populacija prebivalci Pomurja, smo se osredotočili na Facebook skupine, ki so vsebinsko namenjene prebivalcev Pomurja in izbrali skupino »Moje Pomurje«, ki šteje 708 članov. Za objavo povezave smo administratorja skupine prosili za dovoljenje. Prav tako je bilo omogočeno deljenje povezave med uporabniki. Zbiranje podatkov je trajalo od 5. 2. 2020 do 5. 5. 2020. Anketirance smo v uvodu ankete seznanili z namenom vprašalnika ter opozorili na anonimnost in prostovoljnost sodelovanja v raziskavi.

Vprašalnik je sestavljen iz petih vsebinsko povezanih konstruktov: zadovoljstvo z delom Komisije, narava dela Komisije, zaznava korupcije v Pomurju, sodelovanje Komisije z drugimi institucijami ter profesionalnost in integriteta zaposlenih. Prvi sklop vprašanj je obsegal pet trditev v povezavi z zadovoljstvom z delom, ki v podobnih raziskavah predstavlja kritični merski instrument za ugotavljanje legitimnosti dela institucij (Steden in Nalla, 2010). Drugi sklop zajema štiri trditve o naravi dela Komisije, ki po mnenju Stedna in Nalle (2010) meri poznavanje dela določene institucije. Tretji sklop je sestavljen iz štirih trditev o zaznavi korupcije v Pomurju, ki se nanašajo na mnenje Pomurcev o razširjenosti korupcije v Pomurju,

katerega vpliv nas zanima na splošno zadovoljstvo z delom Komisije. Četrty sklop je sestavljen iz štirih trditev o sodelovanju Komisije z drugimi institucijami, peti sklop pa sestavljajo štiri trditve o profesionalnosti in integriteti zaposlenih.

Za merjenje vseh petih sklopov trditev je bila uporabljena Likertova lestvica strinjanja od 1 do 5, pri čemer vrednost 1 predstavlja »močno se ne strinjam«, vrednost 5 pa »močno se strinjam«. Zadnji del vprašalnika je obsegal demografska vprašanja o spolu, starosti, trenutnemu statusu, izobrazbi in delovnih izkušnjah v letih. Vprašanje o starosti anketirancev je bilo odprtega tipa, vsa druga vprašanja v vprašalniku so zaprtega tipa.

Notranjo konsistentnost vprašalnika smo preverili s Cronbach alfa koeficientom. Koeficiente smo izračunali za vsak sklop trditev posebej in skupno zanesljivost celotnega vprašalnika. Vrednostjo Cronbach alfa koeficienta za celotni vprašalnik znaša 0,88, kar predstavlja visoko zanesljivost.

## 4.2 Uporabljene metode

Podatke smo pridobili s vprašalnikom v spletnem orodju 1ka ter naredili primarno statistično analizo s statističnim orodjem SPSS (verzija 22). Pri analizi podatkov smo uporabili različne statistične metode. V prvi vrsti smo preverili zanesljivost vprašalnika s pomočjo Cronbach alfa koeficienta. Za preverjanje prve, tretje in četrte hipoteze smo uporabili t-test za en vzorec. T-test uporabimo, kadar želimo ugotoviti, ali se vzorčna aritmetična sredina razlikuje od zastavljene hipotetične aritmetične sredine. V našem primeru smo preverjali, ali so Pomurci zadovoljni z delom Komisije, ali ocenjujejo, da je korupcije v Pomurju veliko ter kako ocenjujejo sodelovanje Komisije z drugimi institucijami. V vseh treh primerih smo izbrali hipotetično populacijsko aritmetično sredino tri (3) in potem analizirali, v katero smer se od le-te odklanjajo aritmetične sredine našega vzorca.

Za preverjanje druge hipoteze smo uporabili Pearsonov koeficient korelacije. Le-ta nam pove, ali sta analizirani spremenljivki med seboj statistično značilno linearno povezani. Pearsonov koeficient linearne povezanosti lahko zavzame vrednosti med [-1, 1], pri čemer 0 pomeni, da linearna povezanosti ne obstaja, vrednost -1 pomeni popolna negativna linearna

povezanost, 1 pa popolna pozitivna linearna povezanost (Šifrer in Bren, 2011). Za preverjanje zadnje pete hipoteze smo najprej opravili faktorsko analizo, in sicer metodo glavnih komponent. Naš cilj je bil preveriti, ali naše trditve po konstruktih res merijo to, kar želimo meriti ter ali je naša razporeditev spremenljivk smiselna in pravilno zastavljena. Cilj metode glavnih komponent je torej iskanje linearne kombinacije spremenljivk, ki jih lahko skupno pojasnimo s končnim enim faktorjem. S tem zmanjšamo število spremenljivk v faktorje, ki so potem ustvarjeni v nove sintetične spremenljivke kot povprečje vseh pripadajočih trditev. Po opravljeni metodi glavnih komponent smo opravili še večkratno regresijo, s katero smo želeli dobiti vpogled v vpliv neodvisnih spremenljivk na odvisno spremenljivko. V našem primeru smo izbrali odvisno spremenljivko *zadovoljstvo z delom Komisije*, neodvisne pa so bile *narava dela, sodelovanje Komisije z drugimi institucijami, profesionalnost in integriteta in zaznava korupcije v Pomurju*.

### 4.3 Opis vzorca

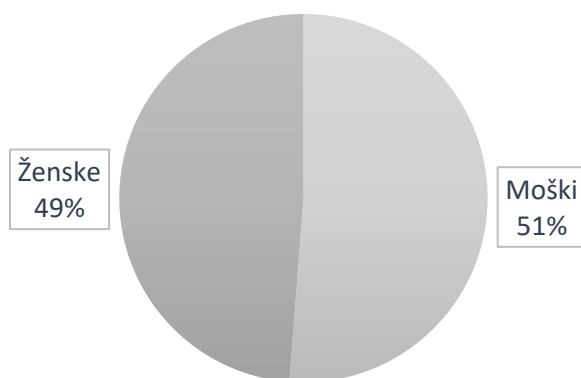
Našo ciljno populacijo predstavljajo vsi prebivalci Pomurja, torej vsi, ki po kraju bivanja v času anketiranja spadajo v pomursko statistično regijo. Za vzorčni okvir smo v naši raziskavi uporabili Facebook skupino »Moje Pomurje«. Naš vzorec predstavlja 164 oseb, ki so izpolnile vprašalnik. Potrebno je poudariti, da naše vzorčenje ni bilo opravljeno naključno, torej rezultatov ne moremo brez zadržkov posploševati na celotno populacijo. V nadaljevanju bomo predstavili karakteristike našega vzorca glede na demografijo, zajeto v vprašalniku. Med demografske statistike smo zajeli spol, starost, status, izobrazbo ter delovne izkušnje, prikazane v tabeli 4.1.

V raziskavi nas je zanimala tudi izobrazbena struktura anketirancev, saj po mnenju Mahajana in Bandyopadhyaya (2015) predstavlja najpomembnejšo demografsko karakteristiko, kajti vsakemu posamezniku omogoča možnost neodvisne presoje. Pri tem ugotavljamo, da ima 46,3 % anketirancev visokošolsko ali univerzitetno izobrazbo, kar je tudi modus, oziroma vrednost, ki je pri tej kategoriji izbrana največkrat. Le 1,8 % anketirancev ima dokončano osnovno šolo ali manj, 6,1 % anketirancev ima zaključeno spacializacijo, magisterij ali doktorat, pri čemer zaključujemo, da naš vzorec predstavljajo dobro izobraženi.

Tabela 4.1: Opisne statistike demografskih karakteristik vzorca

Demografska kategorija	Št. odgovorov	Delež odgovorov
<b>Status</b>		
dijak/študent	30	18,3
zaposlen/a	115	70,1
nezaposlen/a	11	6,7
upokojen/a	8	4,9
<b>Izobrazba</b>		
osnovna šola ali manj	3	1,8
srednja-poklicna izobrazba	28	17,1
srednja strokovna in splošna izobrazba	47	28,7
visokošolska ali univerzitetna izobrazba	76	46,3
specializacija, magisterij, doktorat	10	6,1
<b>Delovne izkušnje</b>		
manj kot 5 let	75	45,7
6–10 let	30	18,3
11–15 let	5	3,0
16–20 let	18	11,0
21 ali več	36	22,0

Graf 4.1 predstavlja vključenost spolov v raziskavi. Kot lahko razberemo iz grafa, je udeleženosť moških in žensk zelo blizu enakomerni oziroma skoraj enaki razdelitvi. Sodelovalo je 84 moških in 80 žensk. Med demografskimi karakteristikami je tudi starost v letih, ki je v vprašalniku predstavljala odprti tip vprašanja. Povprečna starost je 35 let. Najvišja starost anketiranca je 70 let, najnižja starost pa 18.



Graf 4.1: Struktura vzorca po spolu

Največ anketirancev je zaposlenih (70,1 %) z delovnimi izkušnjami manj kot 5 let (45,7 %). Temu primerna je tudi povprečna vrednost starosti, ki je v našem vzorcu 35 let.

## 5 Rezultati

V tem poglavju bomo predstavili rezultate opravljenih statističnih analiz. Predstavili bomo opisne statistike posameznih konstruktov, preverjanje pogojev za izvedbo statističnih analiz ter ustreznosti podatkov, zanesljivost vprašalnika, rezultate metode glavnih komponent, potrebne za nadaljnjo analizo in preverjanje hipotez z različnimi statističnimi metodami.

Najprej smo opravili evalvacijo vprašalnika, s čimer smo preverili njegovo zanesljivost ter ustreznost vzorca. Zanesljivost vprašalnika nam pokaže izračunan Cronbach alfa koeficient. Po navedbah Šifrerja in Brena (2011) lahko Cronbach alfa zavzame vrednosti od 0 do 1, pri čemer 0 nakazuje popolno nezanesljivost, 1 pa popolno zanesljivost. Če je vrednost koeficienta več kot 0,8 pomeni, da je vprašalnik visoko zanesljiv, vrednost med 0,6 ter 0,8 predstavlja srednjo zanesljivost. V tabeli 5.1 so prikazane vrednosti Cronbach alfa koeficienti za posamezni konstrukt ter končna vrednost koeficienta za celotni vprašalnik.

Tabela 5.1: Cronbach alfa koeficient zanesljivosti

Konstrukt	N trditev	Cronbach alfa
Zadovoljstvo z delom KPK	5	0,824
Narava dela KPK	4	0,752
Zaznava korupcije v Pomurju	4	0,817
Sodelovanje z drugimi institucijami	4	0,828
Profesionalnost in integriteta	4	0,829
<b>SKUPAJ</b>	<b>21</b>	<b>0,882</b>

Tabela 5.2 prikazuje opisne statistike posameznih trditev po konstruktih. Za nadaljnje analize smo s koeficienti asimetrije in sploščenosti preverili, ali izpolnjujemo pogoj normalne porazdelitve podatkov. Po navedbah Šifrerja in Brena (2011) mora vrednost koeficientov, da izpolnjujemo pogoje normalne porazdelitve, biti med -3 in 3. Če koeficienti asimetrije in sploščenosti presegajo vrednosti -3 in 3, moramo spremenljivko iz analize izločiti. V tabeli 5.2 vidimo, da se naši koeficienti gibljejo nekje med -1 in 1, torej je pogoj normalne porazdelitve izpolnjen.

Tabela 5.2: Opisne statistike trditev po konstruktih (Vse trditve so merjene na Likertovi lestvici strinjanja od 1 – močno se ne strinjam do 5 – močno se strinjam)

Trditve po konstruktih	Povprečje	SO	Asimetrija	Sploščenost
<b>Zadovoljstvo z delom KPK</b>				
ZadKPKa	2,79	1,05	0,036	-0,769
ZadKPKb	2,85	1,01	-0,127	-0,892
ZadKPKc	3,22	0,97	-0,657	-0,332
ZadKPKd	2,87	1,03	-0,083	-0,695
ZadKPKe	2,59	0,95	-0,183	-0,659
<b>Narava dela KPK</b>				
NarDela	3,53	0,95	-0,764	0,514
NarDelb	3,52	0,94	-0,898	0,348
NarDelc	3,73	0,91	-1,138	1,568
NarDeld	3,60	0,99	-0,755	0,230
<b>Zaznava korupcije v Pomurju</b>				
ZaznKORa	3,66	1,01	-0,626	-0,155
ZaznKORb	3,48	0,99	-0,609	-0,113
ZaznKORc	3,61	0,84	-0,792	1,048
ZaznKORd	3,62	0,96	-0,718	0,140
<b>Sodelovanje z drugimi institucijami</b>				
SodKPKa	3,42	0,89	-0,779	0,168
SodKPKb	3,48	0,88	-1,091	0,945
SodKPKc	3,13	1,01	-0,381	-0,401
SodKPKd	3,51	1,05	-0,680	-0,025
<b>Profesionalnost in integriteta</b>				
ProfInta	3,09	0,89	-0,381	0,319
ProfIntb	2,93	0,85	0,018	-0,162
ProfIntc	2,76	0,91	-0,422	0,097
ProfIntd	2,87	0,92	-0,219	-0,145

Konstrukt »Zadovoljstvo z delom Komisije« sestavlja 5 posameznih trditev o zadovoljstvu. Najvišjo vrednost beležimo pri trditvi »Komisija v splošnem s svojim delom proti korupciji deluje v dobrobit ljudi«, pri kateri povprečna vrednost presega vrednost 3, pri vseh ostalih trditvah lahko opazimo vrednosti nižje od 3. Za preverjanje prve hipoteze, ki se nanaša na



zadovoljstvo z delom KPK, smo uporabili t-test za en vzorec. Ugotavljamo, da predpostavke t-testa izpolnjujemo (spremenljivka je merjena z razmernostno lestvico ter normalna porazdeljenost podatkov). Hipotezo preverjamo pri stopnji značilnosti 5 %. V tabeli 5.3 prikazujemo rezultate t-testa, testirane pri hipotetični vrednosti populacijske aritmetične sredine 3.

Tabela 5.3: Rezultati t-testa za en vzorec

Trditev	t	p-vrednost (2-stranski)
Javnost na splošno zaupa v delovanje KPK na področju preprečevanja in preiskovanja korupcije.	-2,534	0,012
Delo KPK prispeva k vsesplošni varnosti.	-1,939	0,054
KPK v splošnem s svojim delom proti korupciji deluje v dobrobit ljudi.	2,891	0,004
Seznanjenost z uspešnim delom KPK mi daje občutek varnosti.	-1,595	0,109
Z delom KPK sem zadovoljen/na.	-5,614	0,000
<b>Nova sintetična spremenljivka kot povprečje vseh trditev</b>	<b>-2,327</b>	<b>0,021</b>

V tabeli 5.3 prikazujemo trditve in pripadajočo eksperimentalno vrednost testne statistike (t-vrednost). Negativna vrednost pomeni, da je vzorčna aritmetična sredina manjša od hipotetične populacijske (3), medtem ko pozitivna vrednost pomeni, da je le-ta večja. Ker program SPSS vedno prikazuje statistično značilnost za dvostranski test, moramo v našem primeru za enostranski test izpisane p-vrednosti razpoloviti. Nobena razpolovljena vrednost ni večja od 0,05, kar pomeni, da obstajajo statistično značilne razlike med povprečnima vrednostma. Na koncu smo oblikovali novo sintetično spremenljivko kot povprečje vseh petih trditev o zadovoljstvu ter zaključili, da so glede na negativno eksperimentalno vrednost statistike ( $t = -2,327$ ) Pomurci nezadovoljni z delom Komisije.

V tabeli 5.4 prikazujemo korelacijsko matriko povezanosti dveh konstruktov trditev oziroma spremenljivk: narava dela Komisije, profesionalnost in integriteta. Povezanost med spremenljivkami smo izračunali s Pearsonovim koeficientom povezanosti spremenljivk, merjenih na intervalni lestvici, kar je tudi pogoj za opravljanje te analize. Pearsonovi koeficienti korelacije morajo zavzemati vrednosti med [-1, 1], kjer -1 pomeni popolno

negativno povezanost, 1 pa popolno pozitivno povezanost. Vrednost 0 pomeni, da povezanost ne obstaja.

Tabela 5.4: Korelacijska matrika povezanosti spremenljivk

	NarDela	NarDelb	NarDelc	NarDeld	ProfInta	ProfIntb	ProfIntc	ProfIntd
NarDela		0,472** 0,000	0,430** 0,000	0,140* 0,036	0,317** 0,000	0,247** 0,001	0,298** 0,000	0,254** 0,001
NarDelb			0,694** 0,000	0,426** 0,000	0,269** 0,000	0,270** 0,000	0,297** 0,000	0,324** 0,000
NarDelc				0,455** 0,000	0,310** 0,000	0,230** 0,002	0,268** 0,000	0,340** 0,000
NarDeld					0,185** 0,009	0,148* 0,029	0,157* 0,022	0,267** 0,000
ProfInta						0,603** 0,000	0,418** 0,000	0,463** 0,000
ProfIntb							0,476** 0,000	0,546** 0,000
ProfIntc								0,779** 0,000
ProfIntd								

\*\*  $p < 0,01$  \*  $p < 0,05$

S Pearsonovim koeficientom smo preverjali, ali obstaja povezanost med tem, kako Pomurci ocenjujejo naravo dela Komisije ter profesionalnost in integriteto zaposlenih. Koeficienti korelacije so v našem primeru vsi pozitivni, kar pomeni, da tisti, ki višje ocenjujejo samo naravo dela Komisije, višje ocenjujejo tudi profesionalnost in integriteto zaposlenih. S konstruktom *Zaznava korupcije v Pomurju* smo želeli dobiti vpogled v mnenje Pomurcev o stanju korupcije. Vključili smo štiri koruptivna dejanja, za katera menimo, da so ljudje z njimi najpogosteje seznanjeni: jemanje in dajanje podkupnine, sprejemanje in dajanje daril, nezdržljivost funkcij ter odkrivanje nesorazmernega premoženjskega stanja.

Tabela 5.5: Število odgovorov (N) o zaznavi korupcije v Pomurju (Merjeno na Likertovi lestvici strinjanja, kjer 1 pomeni močno se ne strinjam, 5 pa močno se strinjam)

Trditev	1	2	3	4	5
Jemanje in dajanje podkupnine predstavlja velik problem v Pomurju.	4	21	33	75	31
Sprejemanje in dajanje daril predstavlja velik problem v Pomurju.	6	23	40	77	18
Nezdružljivost funkcij predstavlja velik problem v Pomurju.	4	10	48	86	16
Odkrivanje nesorazmernega premoženjskega stanja predstavlja velik problem v Pomurju.	4	20	33	84	23

V tabeli 5.5 lahko vidimo, da je pri vseh trditvah najpogostejši odgovor 4 (se strinjam). V tabeli 5.6 prikazujemo rezultate t-testa, testirane pri hipotetični vrednosti populacijske aritmetične sredine 3. Tudi to hipotezo testiramo pri stopnji značilnosti 5 %.

Tabela 5.6: Rezultati t-testa za en vzorec

Trditev	t	p-vrednost (2-stranski)
Jemanje in dajanje podkupnine predstavlja velik problem v Pomurju.	8,385	0,000
Sprejemanje in dajanje daril predstavlja velik problem v Pomurju.	6,169	0,000
Nezdružljivost funkcij predstavlja velik problem v Pomurju.	9,296	0,000
Odkrivanje nesorazmernega premoženjskega stanja predstavlja velik problem v Pomurju.	8,343	0,000
<b>Nova sintetična spremenljivka kot povprečje vseh trditvev</b>	<b>9,928</b>	<b>0,000</b>

Kot vidimo v tabeli 5.6, je eksperimentalna vrednost testne statistike (t-vrednost) pozitivna, kar pomeni, da je vzorčna aritmetična sredina večja od populacijske hipotetične vrednosti (3). Nobena razpolovljena p-vrednost ni večja od 0,05, torej obstajajo statistično značilne razlike med povprečjema. Ker so eksperimentalne vrednosti testne statistike pozitivne, zaključujemo, da Pomurci ocenjujejo, da je v Pomurju korupcije veliko.

Za analizo mnenja o tem, kaj menijo Pomurci o sodelovanju Komisije z drugimi institucijami, smo prav tako uporabili t-test za en vzorec, saj nas zanima, kako so Pomurci ocenili

sodelovanje s Policijo in Finančno upravo ter ali to sodelovanje ocenjujejo kot dobro. Rezultati so prikazani v tabeli 5.7.

Tabela 5.7: Rezultati t-testa za en vzorec

Trditev	t	p-vrednost (2-stranski)
KPK sodeluje s policijo pri preprečevanju in preiskovanju korupcije.	6,034	0,000
KPK sodeluje s Finančno upravo RS (FURS) pri preiskovanju korupcije.	6,903	0,000
KPK s sodelovanjem z drugimi institucijami varuje ljudi pred korupcijo.	1,697	0,091
Sodelovanje med vsemi institucijami pripomore k uspešnemu preiskovanju in preprečevanju korupcije.	6,185	0,000
<b>Nova sintetična spremenljivka kot povprečje vseh trditev</b>	<b>6,299</b>	<b>0,000</b>

Tudi v tem primeru smo testirali hipotezo pri stopnji značilnosti 5 %. Za hipotetično vrednost aritmetične sredine smo izbrali vrednost 3. Zaključujemo, da tudi v tem primeru razpolovljene p-vrednosti ne presegajo 0,05, kar pomeni, da obstajajo statistično značilne razlike med primerjanima aritmetičnima vrednostma. Eksperimentalne vrednosti testne statistike so pozitivne, kar pomeni, da so vrednosti vzorčne aritmetične sredine večje od zastavljene hipotetične populacijske aritmetične sredine. Sodelovanje Komisije z drugimi institucijami je torej ocenjeno kot dobro.

V nadaljevanju nas zanima, ali zaznava korupcije v Pomurju, narava dela zaposlenih, profesionalnost in integriteta vplivajo na splošno zadovoljstvo z delom Komisije. Za preglednejšo analizo večkratne regresije smo z metodo glavnih komponent zmanjšali število spremenljivk v faktorje. S tem smo tudi preverili, ali naše spremenljivke vsebinsko ustrezajo konstruktom, v katere smo jih uvrstili. Z metodo glavnih komponent smo najprej preverili, ali naši podatki ustrezajo izvedbi metode. Najprej smo opravili analizo vrednosti komunalitet, da bi se prepričali, ali vse spremenljivke res merijo naš pojav. Višja kot je komunaliteta, boljše merijo željeno. Če so vrednosti manjše od 0,3, pomeni, da spremenljivka ne meri tega, kar želimo meriti, zato jo moramo iz analize izključiti (Šifrer in Bren, 2011). V našem primeru ena spremenljivka ni zadostovala pogoja ustreznosti (vrednost komunalitete je bila nižja od 0,3), zato smo jo iz analize izločili.

Tabela 5.8: KMO in Bartlettov test sferičnosti

<b>Keiser-Meyer-Olkinova mera ustreznosti</b>		0,859
<b>Bartlettov test sferičnosti</b>	Hi-kvadrat	1602,484
	Stopnja prostosti	210
	p-vrednost	0,000

Tabela 5.8 prikazuje Keiser-Meyer-Olkinovo mero ustreznosti vzorca in Bartlettov preizkus sferičnosti (p-vrednost, hi-kvadrat vrednost ter stopnjo prostosti). Višja kot je KMO, bolj so podatki ustrezni za izvajanje metode glavnih komponent. Po navedbah Šifrerja in Brena (2011) je optimalna KMO mera nad 0,8. Vrednosti med 0,5 in 0,6 so še sprejemljive, medtem ko so podatki, pri katerih je KMO pod 0,5 neprimerni za izvedbo analize. Bartlettov test sferičnosti je namenjen preverjanju, ali je korelacijska matrika enotska, kar pomeni, da so vse korelacije med spremenljivkami enake vrednosti 0. To nam pove p-vrednost, ki je v našem primeru 0,000. Ker je naša p-vrednost manjša od 0,05, lahko trdimo, da naša korelacijska matrika ni enotska in so naši podatki ustrezni za izvedbo metode glavnih komponent.

Tabela 5.9: Lastne vrednosti in pojasnjena varianca s faktorji

Faktor	Začetne lastne vrednosti			Seštevek kvadratov		
	Skupaj	% variance	komulativni %	Skupaj	% variance	komulativni %
1	6,881	32,764	32,764	6,881	32,764	32,764
2	2,740	13,050	45,814	2,740	13,050	45,814
3	1,728	8,229	54,044	1,728	8,229	54,044
4	1,183	5,633	59,676	1,183	5,633	59,676
5	1,090	5,191	64,867	1,090	5,191	64,867
6	0,901	4,288	69,156			
7	0,822	3,916	73,072			
...						

V tabeli 5.9 prikazujemo lastne vrednosti in pojasnjeno varianco dobljenih faktorjev po pravokotni rotaciji. V tabeli lahko vidimo, koliko odstotkov skupne variance pojasni

posamezni izločeni faktor. V družboslovju po navedbah Šifererja in Brena velja, da naj bi skupna pojasnjena varianca z izločenimi faktorji predstavljala vsaj 30 %. V tabeli 5.9 vidimo, da v našem primeru s petimi izločenimi faktorji pojasnimo 64,87 % skupne variance, kar zadostuje zgornjim navedbam.

V tabeli 5.10 prikazujemo rezultat metode glavnih komponent, ki predstavlja porazdelitev spremenljivk v faktorje.

Tabela 5.10: Izločeni faktorji z metodo glavnih komponent

Trditve	Faktorji				
	1	2	3	4	5
ZadKPKb	0,741				
ZadKPKe	0,729				
ZadKPKa	0,700				
ZadKPKd	0,688				
ZadKPKc	0,645				
ZaznKORa		0,826			
ZaznKORd		0,816			
ZaznKORb		0,793			
ZaznKORc		0,763			
SodKPKb			0,882		
SodKPKa			0,765		
SodKPKd			0,537		
SodKPKc			0,524		
ProfInta				0,794	
ProfIntb				0,753	
ProfIntd				0,648	
ProfIntc				0,601	
NarDelc					0,810
NarDelb					0,772
NarDeld					0,710

Lahko rečemo, da smo uspešno zmanjšali število spremenljivk v faktorje tako, kot smo jih zastavili že v vprašalniku. Le v enem konstruktju smo izločili spremenljivko, in sicer v konstruktju *narava dela Komisije*, saj je vrednost komunalitete pri eni spremenljivki znašala manj kot 0,3. Na podlagi metode glavnih komponent imamo torej izločenih 5 faktorjev: zadovoljstvo z delom Komisije, zaznava korupcije v Pomurju, sodelovanje Komisije z drugimi institucijami, narava dela Komisije ter profesionalnost in integriteta zaposlenih. Kot lahko vidimo v tabeli 5.10, prvi faktor povezuje pet spremenljivk, drugi, tretji in četrti faktor štiri spremenljivke ter peti faktor tri spremenljivke. Predstavljena je matrika faktorskih uteži, ki nam povedo, kako močno se posamezna spremenljivka povezuje s faktorjem. Večja kot je faktorska utež, bolj se spremenljivka povezuje s faktorjem.

S pomočjo rezultatov metode glavnih komponent smo ustvarili pet novih sintetičnih spremenljivk kot povprečje njihovih trditev, s katerimi smo potem nadaljevali analize. V tabeli 5.11 prikazujemo opisne statistike novih sintetičnih spremenljivk ter koeficiente asimetrije in sploščenosti, ki potrjujejo normalnost porazdelitve podatkov.

Tabela 5.11: Opisne statistike novih sintetičnih spremenljivk

Trditve po konstruktih	Povprečje	SO	Asimetrija	Sploščenost
Zadovoljstvo z delom	2,88	0,83	-0,163	-0,437
Narava dela	3,60	0,81	-0,899	1,376
Zaznava korupcije	3,70	0,81	-0,887	1,380
Sodelovanje	3,48	0,76	-0,867	1,028
Profesionalnost in integriteta	3,00	0,76	0,085	0,351

S pomočjo orodja SPSS smo za izločene faktorje izrisali histograme z vključeno normalno krivuljo in tako že iz njih razbrali normalno porazdeljene podatke, prav tako pa nam to povedo tudi koeficienti asimetrije in sploščenosti v tabeli 5.11. To je med drugimi (multikolinearnost, homoskedastičnost, neničelna varianca) pogoj za izvedbo večkratne regresijske analize, ki jih z našimi podatki tudi izpolnujemo.

Ker smo želeli ugotoviti, ali ocenjevanje narave dela, profesionalnosti in integritete, zaznava korupcije ter ocena sodelovanja z drugimi institucijami vplivata na splošno zadovoljstvo z

delom Komisije med Pomurci, smo opravili analizo z uporabo večkratne regresije. Za odvisno spremenljivko smo izbrali zadovoljstvo, za neodvisne pa naravo dela, profesionalnost in integriteto, zaznavo korupcije in sodelovanje. Tabela 5.12 prikazuje rezultate večkratne regresije celotnega modela z multiplim determinacijskim koeficientom. Izražen je z  $R^2$  in v našem primeru znaša 0,442, kar pomeni, da je 44,2 % variance odvisne spremenljivke pojasnjeno z izbranimi neodvisnimi spremenljivkami.

Tabela 5.12: Multipli determinacijski koeficient

Model	R	$R^2$	Prilagojen $R^2$	Std. napaka ocene
1	0,665	0,442	0,428	0,626

V tabeli 5.13 so prikazani rezultati sklepanja o vplivu posameznih spremenljivk. Višji kot je standardizirani koeficient, močnejši je vpliv neodvisne spremenljivke na odvisno. Že iz koeficientov je razvidno, da najmočnejše na zadovoljstvo vplivata *sodelovanje* in *profesionalnost in integriteta*, kjer sta koeficienta največja. Ocenjevanje profesionalnosti in integritete zaposlenih (0,413) najbolj vpliva na zadovoljstvo z delom KPK, nato pa sodelovanje z drugimi institucijami (0,336).

Tabela 5.13: Rezultati večkratne regresije

Konstrukt	Standardizirani koeficienti	t-vrednost	p-vrednost
Zaznava korupcije	0,071	1,184	0,238
Sodelovanje	0,336	4,562	0,000
Profesionalnost in integriteta	0,413	5,936	0,000
Narava dela	0,019	0,275	0,784

*Zaznava korupcije* in *narava dela* sicer malenkost vplivata na zadovoljstvo, vendar ne statistično značilno, kar lahko vidimo tudi pri p-vrednosti, ki sta obe znatno večji od 0,05. Za razliko od teh dveh konstruktov sta p-vrednosti pri profesionalnosti in integriteti manjši od 0,05, kar pomeni, da omenjeni spremenljivki statistično značilno vplivata na zadovoljstvo z delom Komisije.



S pomočjo opravljenih analiz lahko opravimo evalvacijo zastavljenih hipotez. Opravljene statistične analize s programom SPSS nam omogočajo, da zastavljene hipoteze potrdimo ali ne. Vse hipoteze smo preverjali pri stopnji značilnosti 5 %. Rezultati končnih analiz so predstavljeni v tabeli 5.14.

Tabela 5.14: Evalvacija preverjenih hipotez

<b>Hipoteza</b>	<b>Status</b>
H1	potrjena
H2	potrjena
H3	potrjena
H4	potrjena
H5	ni potrjena

## 6 Razprava

Z magistrskim delom smo želeli raziskovati percepcijo prebivalcev Pomurja do institucije, katere namen je preprečevanje korupcije, krepitev transparentnosti in integritete. Omejitev oziroma lahko bi temu rekli tudi izziv, ki nas je čakal pred samim raziskovanjem, je bila sestava vprašalnika, ki bi zares meril to, kar želimo. S sistematičnim pregledom literature smo namreč ugotovili, da v Sloveniji na obravnavano temo ni bilo opravljene nobene empirične raziskave.

Naš vzorec sestavljajo prebivalci pomurske statistične regije. Čeprav smo po pregledu podatkovne bibliografske baze Cobiss+ ugotovili, da je vključenost Pomurske regije v raziskave zaključnih del študentov v akademski sferi velika, smo se za to odločili na podlagi neraziskanosti našega obravnavanega področja in hkrati na podlagi raziskav, ki pa že vključujejo temo korupcije, finančne in organizirane kriminalitete v splošnem. Čeprav udeležba (N = 164) ni izjemno velika, lahko spodbuja mlade raziskovalce in raziskovalce nasploh za nadgradnjo raziskovalnega modela uporabljenega v tem magistrskem delu.

Sestavili smo pet vsebinskih sklopov, povzetih po drugih raziskavah (Steden in Nalla, 2010 in Lobnikar, Prislan in Modic (2016)), s katerimi smo želeli preveriti, v kolikšni meri so Pomurci seznanjeni z delom Komisije in ali so z njihovim delom zadovoljni. Konstrukt *zadovoljstvo z delom Komisije* je sestavljalo pet trditev. Zadovoljstvo je po mnenju Stedna in Nalle (2010) kritični merski instrument za ugotavljanje legitimnosti dela institucij na področju varnosti in preventive. S t-testom smo ugotovili, da Pomurci niso zadovoljni z delom Komisije, saj se vzorčna aritmetična sredina negativno odklanja od populacijske. Najvišjo vrednost beležimo pri trditvi »Komisija v splošnem s svojim delom proti korupciji deluje v dobrobit ljudi«, kar je pravzaprav obetajoče, saj je to tudi primarni namen Komisije. Največkrat izbran odgovor pri tej trditvi je »se strinjam«. Povprečna vrednost je še vseeno dokaj nizka, in sicer 3,22. Trditev »Z delom Komisije sem zadovoljen/na« je najslabše ovrednotena (2,59), zaskrbljujoče pa je predvsem dejstvo, da tudi seznanjenost z uspešnim delom Komisije izpraševancem ne daje občutka varnosti pred korupcijo.

Drugi vsebinski sklop so sestavljale trditve o sami naravi dela Komisije, saj smo želeli preveriti, kako Pomurci ocenjujejo delo Komisije in ali ima to vpliv na končno zadovoljstvo z njihovim delom. Izpraševance smo povprašali o kompleksnosti, stresnosti, zahtevnosti in ogroženosti zaradi narave dela zaposlenih. Pri vseh štirih trditvah je najpogostejši odgovor »se strinjam«, kar nas tudi pozitivno preseneča. Lahko bi rekli, da je ta konstrukt vprašalnika zelo homogen, saj je tako gostiščnica kot povprečna vrednost zelo konsistentna pri vseh trditvah. Pomurci se torej strinjajo, da je delo Komisije stresno, zahtevno in kompleksno, ter menijo, da so zaposleni lahko zaradi narave dela Komisije tudi ogroženi.

V vprašalnik smo vključili tudi konstrukt o zaznavi korupcije, saj smo skozi pregled literature ugotovili, da se percepcija o številu koruptivnih dejanj velikokrat »precenjuje«, kar pomeni, da javnost meni, da je korupcije veliko več, kot pa je dejansko število koruptivnih dejanj. V vprašalnik smo vključili: dajanje in sprejemanje podkupnine, dajanje in sprejemanje daril, nezdržljivost funkcij ter odkrivanje nesorazmernega premoženjskega stanja. Trditve smo zastavili v smislu »Zdi se mi, da je \*določeno koruptivno dejanje\* velik problem v Pomurju«. Pri vseh štirih trditvah je gostiščnica »se strinjam«, vse povprečne vrednosti pa presegajo 3,6 izjema je le sprejemanje in dajanje daril, kjer je povprečna vrednost nižja (3,48). Pomurcem se naštetna koruptivna dejanja zdijo torej velik problem, čeprav je po statističnih podatkih Policije število koruptivnih dejanj dokaj nizko, kar potrjuje dejstva iz predhodnih raziskav.

Z vprašalnikom smo želeli dobiti tudi vpogled v mnenje Pomurcev o sodelovanju Komisije z drugimi institucijami. Po mnenju Lambergerja (2017) je javnost večkrat napačnega mnenja o samih vlogah določenih institucij pri preprečevanju korupcije (npr. Policije, tožilstva). Nas pa je zanimalo, kaj Pomurci menijo o uspešnosti sodelovanja več institucij proti korupciji (Policija, FURS). Večina Pomurcev se strinja, da Komisija sodeluje s Policijo in Finančno upravo Republike Slovenije (gostiščnica je 4 – se strinjam). Prav tako je dobro ocenjena trditev, da sodelovanje med vsemi institucijami pripomore k uspešnemu preprečevanju korupcije.

Zadnji sklop trditev predstavlja ocena profesionalnosti in integritete zaposlenih v Komisiji. Izpraševance smo spraševali, ali se jim zdi, da so zaposleni dobro izobraženi, usposobljeni za reševanje kompleksnih situacij, pošteni in profesionalni. Izpraševanci so najbolje ocenili

izobraženost, sledi dobra usposobljenost za reševanje kompleksnih situacij, profesionalnost, najslabše pa je ocenjena poštenost.

V zadnjem delu smo preverili vpliv narave dela, zaznave korupcije, sodelovanja z drugimi institucijami ter oceno profesionalnosti in integritete na splošno zadovoljstvo z delom Komisije. Ugotavljamo, da na splošno zadovoljstvo z delom Komisije najbolj vpliva ocena sodelovanja z drugimi institucijami ter ocena profesionalnosti in integritete. Iz tega sklepamo, da Pomurci poznajo primarno nalogo Komisije in ocenjujejo, da je delo kompleksno, zahtevno in stresno, kar pa ne vpliva na njihovo končno oceno zadovoljstva z njihovim delom. Prav tako zaznava korupcije v Pomurju ne vpliva na oceno splošnega zadovoljstva z delom Komisije. Ugotovimo pa, da na splošno (ne)zadovoljstvo z delom Komisije vpliva mnenje o profesionalnosti in integriteti zaposlenih ter ocena sodelovanja Komisije z drugimi institucijami. To lahko razumemo predvsem v povezavi vpliva med slabo oceno poštenosti in profesionalnosti na splošno nezadovoljstvo z delom Komisije. Prav tako ugotavljamo vpliv ocenjevanja sodelovanja Komisije z drugimi institucijami na ocenjevanje splošnega zadovoljstva z delom. Višje je ocenjeno sodelovanje Komisije z drugimi institucijami, boljše je ocenjeno zadovoljstvo z delom Komisije.

## 7 Zaključek

Če citiramo večkrat izrečene besede rednega profesorja dr. Bojana Dobovška, ki je po našem mnenju raziskovanju korupcije v Sloveniji namenil daleč največ časa in znanja, je korupcija »rak rana naše države«. Je ena izmed najbolj odklonskih in deviantnih ravnanj po mnenju Smoleja in Gorenaka (2013) ter številnih drugih avtorjev, katerih dognanja smo že spoznali v teoretičnem delu tega magistrskega dela. V vsesplošnem vidiku tega pojava je korupcija škodljiva v vseh sferah delovanja države, tako v javnem kot zasebnem sektorju, saj njene posledice vplivajo na delovanje obojega. Najbolj zaskrbljujoča so dejanja, ki se pojavijo na področjih, kjer se po institutu transparentnosti in integritete koruptivna dejanja nikakor ne bi smela zgoditi. To so institucije, ki morajo delovati v skladu s pravom in moralo in od katerih javnost tudi pričakuje korekten in pošten odnos. To so predvsem vladne institucije, sodstvo, tožilstvo, policija, zdravstvo, javne agencije, šolstvo idr. Korupcija je iz vidika preiskovanja kaznivih dejanj organizirane kriminalitete ena izmed najtežavnejših na področju njenega odkrivanja, saj imamo pri tem vpletena dva akterja, pri čemer imata oba od koruptivnega ravnanja pridobljeno nekakšno korist. Prav to je razlog za neprijavo koruptivnega ravnanja, saj bi prijava dejanja enega akterja hkrati pomenila samoinkriminacijo istega akterja.

Prav iz tega izhaja potreba po preprečevanju korupcije. S preventivno namreč dosežemo, da preprečimo nastanek okoliščin, ki bi omogočile, da do kaznivega dejanja korupcije sploh pride. Temelj preprečevanja korupcije je Slovenija začela graditi z Zakonom o preprečevanju korupcije »ZPKor« leta 2004, ki je urejal ustanovitev neodvisnega organa na tem področju in tako je začela delovati Komisija za preprečevanje korupcije, s tem pa se je začela tudi implementacija načrtov integritete, ki so pomemben in tudi temeljni institut na področju preprečevanja korupcije.

Za vzpostavitev zaupanja javnosti v delovanje preventivnih institucij je ključnega pomena transparentnost teh institucij, kar vključuje dobro preventivno delovanje in uspešnost preiskovanja koruptivnih dejanj. Po mnenju Mahajana in Bandyopadhyaya (2015) je uspešnost delovanja protikorupcijskih institucij odvisna od podpore javnosti in dobrega

sodelovanja med ljudmi. Kot avtor poudarja, je povezava med javnostjo in institucijo za preprečevanje korupcije vitalnega pomena za nadzorovano vključenost javnosti v delo protikorupcijske komisije in legitimizacijo njihovega dela.

Z našo raziskavo smo dobili širši vpogled v oceno dela Komisije za preprečevanje korupcije med prebivalci Pomurja. Zadovoljstvo z delom Komisije je ocenjeno kot slabo, ugotavljamo pa statistično značilen vpliv ocene sodelovanja Komisije z drugimi institucijami ter mnenje o profesionalnosti in integriteti zaposlenih na splošno zadovoljstvo z delom Komisije. Ne opazimo pa statistično značilnega vpliva na splošno zadovoljstvo pri oceni narave dela Komisije ter zaznave korupcije v Pomurju.

Pri zaznavi korupcije v Pomurju so izpraševanci ocenili, da je korupcije v Pomurju veliko, kar potrjuje podatke iz raziskave posebnega Evrobarometra za Slovenijo, kjer je kar 89 % vprašanih ocenilo, da se je korupcija v zadnjih treh letih povečala. Podatki, ki smo jih analizirali za območje PU Murska Sobota, ne prikazujejo občutnega povečanja števila kaznivih ravnanj korupcije v letih, ko je raziskava bila opravljena, prav tako je v Pomurju relativno malo zabeleženih kaznivih dejanj, ki jih klasificiramo kot korupcijska, zato smo mnenja, da so Pomurci premalo ozaveščeni o dejanskem stanju korupcijskih kaznivih ravnanjih in o preiskavah korupcije.

V našo raziskavi smo vključili le nekaj faktorjev, ki nam boljše pojasnijo mnenje Pomurcev o delu Komisije za preprečevanje korupcije. Razsežnosti za nadaljnje raziskave so na tem področju ogromne, saj je v Sloveniji raziskovanje področij dela institucij, ki delujejo na področju preprečevanja korupcije ničelno. Naš vzorec so bili prebivalci Pomurja, kar predstavlja zelo majhen del prebivalstva Slovenije, saj tudi vzorec ni velik (N = 164), naših podatkov pa zaradi nenaključnega izbora v vzorec ne moremo brez zadržkov posploševati na celotno populacijo.

Naš raziskovalni model izhaja iz raziskave, opravljene v tujini in ni specifično oblikovan za raziskovanje preventivne institucije na področju korupcije, temveč je za ta namen prilagojen. Glede na analize njegove zanesljivosti bi lahko rekli, da je smiselno oblikovan in zanesljivo meri, kar želimo meriti, vsekakor pa bi z vključitvijo več področjih ter nadgradnjo lahko bil

uporabljen za širše raziskovanje delovanja institucij, ki se ukvarjajo s preventivo koruptivnih dejanj. Takšna raziskovanja so v prihodnosti zaželena in potrebna, saj se mora ustvarjati vez med zaupanjem javnosti v delovanje takšnih institucij. Iz tujih raziskav namreč izhaja dejstvo, da so mnogi deležniki širše javnosti pomembni dejavniki pri uspešnem delovanju preventivnih institucij, k čemer bi bilo potrebno v prihodnosti vedno bolj stremeti. Delovanje vseh deležnikov lahko sčasoma vodi do manj skorumpirane družbe ter krepitvi transparentnosti in integriteti institucij.

## Viri in literatura

- Ankamah, S., S. (2019). Why do “teeth” need “voice”? The case of anti-corruption agencies in three Australian states. *Australian Journal of Public Administration*, 78, 1–16. Pridobljeno na: <https://doi.org/10.1111/1467-8500.12374>.
- Deloitte. (n. d.). *Mednarodni teden ozaveščanja o prevarah 2019*. Pridobljeno na: <https://www2.deloitte.com/si/sl/pages/finance/articles/teden-ozavescanja-o-prevarah-agenda.html>
- Dobovšek, B. (ur.). (2005). *Korupcija in politika*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- Dobovšek, B. (2009). Prevention of Corruption in Practice – Integrity Plans V: Meško Gorazd, Kury Helmut (ur.). *Crime Policy, Crime Control and Crime Prevention – Slovenian Perspectives* (str. 255-277). Ljubljana: Faculty of Criminal Justice and Security.
- Dobovšek, B. (2012). *Korupcija v tranziciji*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Dobovšek, B., Ažman, B. in Slak, B. (2016). Velika ekonomska kriza in finančna kriminaliteta. V J. Piano (ur.), *Peta veja oblasti* (str. 129–156). Ljubljana: eBesede d.o.o. in Dobra Država, zavod za politično kulturo.
- Dobovšek B., in Kordež G. (2005). Načrti integritete kot prevencija korupcije. V Lobnikar, B. (ur.), *Zbornik prispevkov: 6. slovenski dnevi Varstvoslovja* (str. 11). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- Dobovšek, B. in Miklavčič, K. (2011). Korupcija v politiki: razvojni pristop k preventivi. V T. Pavšič Mrevlje (ur.), *Smernice sodobnega varstvoslovja: Zbornik prispevkov: 11. dnevi varstvoslovja* (str. 9). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na: [https://www.fvv.um.si/DV2010/zbornik/preprecevanje\\_korupcije/Miklavcic\\_Dobovsek.pdf](https://www.fvv.um.si/DV2010/zbornik/preprecevanje_korupcije/Miklavcic_Dobovsek.pdf)
- Dobovšek, B. in Škrbec, J. (2012). Korupcija, grožnja slovenski (pravni državi). *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(1), 50–59. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.



- Habič, S., Dobovšek, B., Slak, B., Dimc, M., Flander, B., Forbici, G., Lajh, D., Šepec, M. in Miklavčič, K. (2012). *Nacionalni sistem integritete v Sloveniji: ocena in analiza*. Trzin: Društvo Integriteta – Društvo za etičnost javnega delovanja.
- EU Open Data Portal. (n.d.). *Special Eurobarometer 470: Corruption*. Pridobljeno na: [https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2176\\_88\\_2\\_470\\_ENG](https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2176_88_2_470_ENG)
- European Commission. (2014). *Report from the commission to the council and the european parliament: eu anti-corruption report*. Pridobljeno na: [https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr\\_2014\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/documents/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/acr_2014_en.pdf)
- Fedran, J. (2014). Problematika načrtov integritete v Sloveniji. V Flander, B., Areh, I. in Jere, M. (ur.), *Zbornik prispevkov: 15. slovenski dnevi varstvoslovja*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na: <https://www.fvv.um.si/dv2014/zbornik/Fedran.pdf>
- Fedran, J., Dobovšek, B. in Ažman, B. (2015). Assessing the Preventive Anti-Corruption Efforts in Slovenia. *Journal of Criminal Justice and Security*, 17(1), 82–99. Pridobljeno na: [https://www.fvv.um.si/rV/arhiv/2015-1/05\\_Fedran\\_Dobovsek\\_Azman\\_rV\\_2015-1.pdf](https://www.fvv.um.si/rV/arhiv/2015-1/05_Fedran_Dobovsek_Azman_rV_2015-1.pdf)
- Fedran, J., Dobovšek, B., Ažman, B. in Bren, M. (2018). Integrity Plan: A Useful Measure for Curbing Corruption at National and Local Level. *Lex localis-Journal of local self-government*, 16(1), 167–191.
- Gemperle, M., S. (2017). Improving state legitimacy? The role of anti-corruption agencies in fragile and conflict-affected states. *Global Crime*. Pridobljeno na: <https://doi.org/10.1080/17440572.2017.1411806>
- Harasymiw, B. (2019). Civil society as an anti-corruption actor in post-Euromaidan Ukraine. *Canadian Slavonic Papers*, 61(3), 288-320. Pridobljeno na: <https://doi.org/10.1080/00085006.2019.1636630>
- Hope, K. R. (2018). Controlling Corruption Through Integrity Committees: The Case of Zambia. *Public Integrity*, 21(3), 248–262.

Hutchison, M. L., in Johnson, K. (2011). Capacity to trust? Institutional capacity, conflict, and political trust in Africa, 2000–2005. *Journal of Peace Research*, 48(6), 737–752. Pridobljeno na: doi:10.1177/0022343311417981

Jevšek, A. (11. 6. 2008). *Policija preiskuje več kaznivih dejanj s področja gospodarske kriminalitete – informacija iz novinarske konference* [Zvočni posnetek]. Policija. Pridobljeno na: <https://www.policija.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/2374-policija-preiskuje-vec-kd-s-podrocja-gospodarske-kriminalitete-nk-2008?fbclid=IwAR3YO5BPW5PBEAj4L3HUKUKB5DQaIh47wfKhpl0jrYe5VdQZx2fwQDWWy-c>

Kazenski zakonik (KZ-1-UPB2). (2012, 2015, 2016, 2017, 2020). *Uradni list RS*, (50/12, 54/15, 6/16, 38/16, 27/17, 23/20).

Komisija za preprečevanje korupcije. (n. d. a). *O Komisiji*. Pridobljeno na: <https://www.kpk-rs.si/komisija-2/o-komisiji/>

Komisija za preprečevanje korupcije. (n. d. b). *Pristojnosti in naloge*. Pridobljeno na: <https://www.kpk-rs.si/komisija-2/o-komisiji/pristojnosti-in-naloge/>

Komisija za preprečevanje korupcije. (27. 2. 2014). *Smernice za izdelavo, uvedbo in izvajanje načrtov integritete*. Pridobljeno na: [https://www.kpk-rs.si/kpk/wp-content/uploads/2018/02/Smernice\\_za\\_nacrt\\_integrit.pdf](https://www.kpk-rs.si/kpk/wp-content/uploads/2018/02/Smernice_za_nacrt_integrit.pdf)

Komisija za preprečevanje korupcije. (17. 8. 2009). *Akcijski načrt uresničevanja resolucije o preprečevanju korupcije v Republiki Sloveniji*. Pridobljeno na: <https://www.kpk-rs.si/kpk/wp-content/uploads/2018/02/Akcijski-nacrt-o-uresni%C4%8Devanju-resolucije.pdf>

Lamberger, I. (2017). Dosedanje izkušnje in učinkovitost preiskovalnih institucij pri odkrivanju in obvladovanju korupcijskih tveganj v zdravstvu. V Društvo ekonomistov v zdravstvu, *Korupcijska tveganja v zdravstvu / 24. strokovno srečanje ekonomistov in poslovnih delavcev v zdravstvu* (str. 39-43). Ljubljana: Društvo ekonomistov v zdravstvu.

- Lobnikar, B., Prisljan, K. in Modic, M. (2016). Merjenje uspešnosti implementacije policijskega dela v skupnosti v Sloveniji. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 67(2), 89–110.
- Masoumi, M., S. (2016). Social prevention approach from corruption. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*. Pridobljeno na: [http://www.tojdac.org/tojdac/VOLUME-NOVSPCL\\_files/tojdac\\_v060NVSE173.pdf](http://www.tojdac.org/tojdac/VOLUME-NOVSPCL_files/tojdac_v060NVSE173.pdf)
- Mahajan, S., K. in Bandyopadhyay, B. (2015). Role of Anti-Corruption Institutions in Sustainable Development - An Opinion Survey on the Impact of Corruption for Effective Governance. V Zhu, X. in Zhao, S. (ur.), *Proceedings of 2015 International Conference on Public Administration: 11th International Conference on Public Administration*, (1), (str. 293–306). Pridobljeno na: [http://apps.webofknowledge.com.ezproxy.lib.ukm.si/full\\_record.do?product=WOS&search\\_mode=GeneralSearch&qid=1&SID=E5v7ROiHBOtoFLIAKRL&page=1&doc=1](http://apps.webofknowledge.com.ezproxy.lib.ukm.si/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=1&SID=E5v7ROiHBOtoFLIAKRL&page=1&doc=1)
- Meško, G. (2005). Odzivanje na korupcijo-preprečevanje ali zanikanje? V B. Dobovšek (ur.), *Korupcija in politika* (str. 61–78). Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
- Meško, K. (2009). Preventivni vidik ukrepov proti korupciji. V T. Pavšič Mrevlje (ur.), *Varstvoslovje med teorijo in prakso; Zbornik prispevkov: 10. dnevi varstvoslovja*, (str. 12). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na: <https://www.fvv.um.si/dv2009/zbornik/clanki/mesko.pdf>
- Min, K. (2019). The effectiveness of anti-corruption policies: measuring the impact of anti-corruption policies on integrity in the public organizations of South Korea. *Crime, Law and Social Change*, 71(2), 217–239.
- Otero, P. (2020). The EU Defence Against a New Type of Threat: Corruption. The Norwegian Legal Responses an Example to Be Followed. V Ramirez, J. M. in Biziewski, J. *Security and Defence in Europe: Advanced Sciences and Technologies for Security Applications*, (str. 23-34). Switzerland: Springer Nature Switzerland AG.
- Parisi, N. (2019). The institutionalisation of strategies to prevent corruption: the international and European model. *Revista brasileira de estudos politicos*. (119) 397–447. Pridobljeno na:

[http://apps.webofknowledge.com.ezproxy.lib.ukm.si/full\\_record.do?product=WOS&search\\_mode=GeneralSearch&qid=11&SID=E4ZChtN41tDvrPKpxTY&page=1&doc=4](http://apps.webofknowledge.com.ezproxy.lib.ukm.si/full_record.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&qid=11&SID=E4ZChtN41tDvrPKpxTY&page=1&doc=4)

Policija. (n.d. a). *Kriminaliteta*. Pridobljeno na: <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/statistika/kriminaliteta>

Policija. (n.d. b). *Letna poročila o delu policije*. Pridobljeno na: <https://www.policija.si/o-slovenski-policiji/statistika>

Porter, L., E. in Graycar, A. (2016). Hotspots of corruption: applying a problem-oriented policing approach to preventing corruption in the public sector. *Security Journal*, 29(3), 423–441.

Poslovník Komisije za preprečevanje korupcije. (2012). *Uradni list RS*, (24/12).

Resolucija o preprečevanju korupcije v Republiki Sloveniji (RePKRS). (2004). *Uradni list RS*, (85/04).

Shleifer, M. in Vishny, R.W. (1993). Corruption. *Quarterly Journal of Economics*, 108(39), 599–617.

Smolej, D. (2016). Kdo nadzira nadzornike komisije za preprečevanje korupcije. V B. Flander, I. Areh in M. Modic (ur.), *Zbornik prispevkov: 16. slovenski dnevi Varstvoslovja* (str. 124-131). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na: <https://www.fvv.um.si/knjigarna/eknjige/pdf/DV2015-Zbornik.pdf>

Smolej, D. in Gorenak, V. (2013). Odziv javnosti na korupcijo in njene pojavne oblike. V T. Pavšič Mrevlje in I. Areh (ur.), *Zbornik povzetkov: 14. dnevi Varstvoslovja* (str. 5). Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede. Pridobljeno na: <https://www.fvv.um.si/DV2013/zbornik/KRIMINOLOGIJA.pdf>

Sandholtz, W. and Koetzle, W. (2000). Accounting for corruption: economic structure, democracy, and trade. *International Studies Quarterly*, 44(1), 31–50.

- Steden, R. in Nalla, K. M. (2010). Citizen satisfaction with private security guards in the Netherlands: Perceptions of an ambiguous occupation. *European Journal of Criminology*, 7(3), 214–234.
- Svet Evrope. (2000). *Poročilo o Republiki Sloveniji*. Pridobljeno na: <https://www.kpk-rs.si/kpk/wp-content/uploads/2018/04/GRECO-Skupina-dr%C5%BEav-proti-korupciji-%E2%80%93-Prvi-krog-ocenjevanja-%E2%80%93-Poro%C4%8Dilo-o-Republiki-Sloveniji-2000.pdf>
- Svet Evrope. (2003). *Poročilo o Republiki Sloveniji in njenem izpolnjevanju priporočil*. Pridobljeno na: <https://www.kpk-rs.si/kpk/wp-content/uploads/2018/04/GRECO-Skupina-dr%C5%BEav-proti-korupciji-%E2%80%93-Prvi-krog-ocenjevanja-%E2%80%93-Poro%C4%8Dilo-o-Republiki-Sloveniji-in-njenem-izpolnjevanju-priporo%C4%8Dil-2003.pdf>
- Svet Evrope. (2005). *Dodatek k Poročilu o Republiki Sloveniji in njenem izpolnjevanju priporočil*. Pridobljeno na: <https://www.kpk-rs.si/kpk/wp-content/uploads/2018/04/GRECO-Skupina-dr%C5%BEav-proti-korupciji-%E2%80%93-Prvi-krog-ocenjevanja-%E2%80%93-Dodatek-k-Poro%C4%8Dilu-o-Republiki-Sloveniji-in-njenem-izpolnjevanju-priporo%C4%8Dil-2005.pdf>
- Sviderskyi, O. in Lubentsov, A. (2020). The impact of corruption on the development of legal and economic systems of state. *Baltic Journal of Economic Studies*, 6(1). Pridobljeno na: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/776>
- Šifrer, J. in Bren, M. (2011). *SPSS – Multivariatne metode v varstvoslovju*. Ljubljana: Fakulteta za varnostne vede.
- The Greens/EFA Group. (2018). *The costs of corruption across the eu*. Pridobljeno na: <https://www.greensefa.eu/files/doc/docs/e46449daadbfebc325a0b408bbf5ab1d.pdf>
- Transparency International. (29. 1. 2019). *How corruption weakens democracy*. Pridobljeno na: [https://www.transparency.org/news/feature/cpi\\_2018\\_global\\_analysis](https://www.transparency.org/news/feature/cpi_2018_global_analysis)

- Transparency International Slovenia (n.d. a). Ocena sistemov integritete lokalnih skupnosti. Pridobljeno na: <https://www.transparency.si/ocena-sistemov-integritete-lokalnih-skupnosti>
- Transparency International Slovenia. (n. d. b). Konec šole! Integriteta in boj proti korupciji v srednjih šolah. Pridobljeno na: <https://www.transparency.si/8-novice/262-konec-sole-integriteta-in-boj-proti-korupciji-v-srednjih-solah>
- Tu, W., Yang, J. in Zheng, Y. (2020). Influence of individual values on attitudes toward corruption: What undermine formal anticorruption effectiveness. *Asian Journal of Social Psychology*, 1-15.
- Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK). (2011). *Uradni list RS*, 69/11.
- Zakon o preprečevanju korupcije (ZPkor). (2004, 2006). *Uradni list RS*, 2/04, 20/06.
- Zakon o ratifikaciji Konvencije Združenih narodov proti korupciji (MKZNPk). (2008, 2009). *Uradni list RS*, 5/08, 13/09.
- Quah, J. S. (2009). Benchmarking for excellence: A comparative analysis of seven Asian anti-corruption agencies. *Asia. Pacific Journal of Public Administration*, 31(2), 171–195.  
Pridobljeno na: doi:10.1080/23276665.2009.10779362

## Priloga A: Anketa

Spoštovani!

Sem Mateja Lepoša, študentka magistrskega študijskega programa Varstvoslovje na Fakulteti za varnostne vede, Univerze v Mariboru. V okviru magistrskega dela opravljam raziskavo o poznavanju in zadovoljstvu z delom Komisije za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju KPK) med prebivalci Pomurja. Vljudno vabljeni k sodelovanju v anketi, katere čas izpolnjevanja je 3 do 4 minute. Sodelovanje v anketi je anonimno in prostovoljno, vsi pridobljeni podatki pa bodo uporabljeni izključno v raziskovalne namene. Za sodelovanje se vam iskreno zahvaljujem. Za vsa vprašanja in informacije sem vam na voljo: [mateja.leposa@student.um.si](mailto:mateja.leposa@student.um.si).

Na lestvici od 1 do 5 označite strinjanje s trditvami o zadovoljstvu z delom KPK.

	Močno se ne strinjam	Se ne strinjam	Nevtralno	Se strinjam	Močno se strinjam
Javnost na splošno zaupa v delovanje KPK na področju preprečevanja in preiskovanja korupcije.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Delo KPK prispeva k vsesplošni varnosti.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
KPK v splošnem s svojim delom proti korupciji deluje v dobrobit ljudi.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Seznanjenost z uspešnim delom KPK mi daje občutek varnosti.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Z delom KPK sem zadovoljen/na.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Na lestvici od 1 do 5 označite strinjanje s trditvami o naravi dela, ki ga opravljajo zaposleni v KPK.

	Močno se ne strinjam	Se ne strinjam	Nevtralno	Se strinjam	Močno se strinjam
Delo KPK je kompleksno.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Delo KPK je stresno.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Delo KPK je zahtevno.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Zaposleni so lahko zaradi narave dela svojega dela ogroženi.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Na lestvici od 1 do 5 označite strinjanje s trditvami o zaznavi korupcije v Pomurju.

	Močno se ne strinjam	Se ne strinjam	Nevtralno	Se strinjam	Močno se strinjam
Jemanje in dajanje podkupnine predstavlja velik problem v Pomurju.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Sprejemanje in dajanje daril predstavlja velik problem v Pomurju.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Nezdružljivost funkcij predstavlja velik problem v Pomurju.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Odkrivanje nesorazmernega premoženjskega stanja predstavlja velik problem v Pomurju.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Na lestvici od 1 do 5 označite strinjanje s trditvami o sodelovanju KPK z drugimi institucijami.

	Močno se ne strinjam	Se ne strinjam	Nevtralno	Se strinjam	Močno se strinjam
KPK sodeluje s policijo pri preprečevanju in preiskovanju korupcije.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
KPK sodeluje s Finančno upravo RS (FURS) pri preiskovanju korupcije.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
KPK s sodelovanjem z drugimi institucijami varuje ljudi pred korupcijo.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Sodelovanje med vsemi institucijami pripomore k uspešnemu preiskovanju in preprečevanju korupcije.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Na lestvici od 1 do 5 označite strinjanje s trditvami o profesionalnosti in integriteti zaposlenih.

	Močno se ne strinjam	Se ne strinjam	Nevtralno	Se strinjam	Močno se strinjam
--	----------------------------	-------------------	-----------	----------------	----------------------



	Močno se ne strinjam	Se ne strinjam	Nevtralno	Se strinjam	Močno se strinjam
Uslužbenci KPK so dobro izobraženi.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uslužbenci KPK so dobro usposobljeni za reševanje kompleksnih situacij.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uslužbenci KPK so pošteni.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
Uslužbenci KPK so profesionalni.	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Spol:

- moški  
 ženski

Dopolnjena starost v letih:

Status:

- dijak/študent  
 zaposlen/a  
 nezaposlen/a  
 upokojen/a

Najvišja stopnja dokončane (formalne) izobrazbe:

- osnovna šola ali manj  
 srednja-poklicna izobrazba  
 srednja-strokovna in splošna izobrazba  
 visokošolska ali univerzitetna izobrazba  
 specializacija, magisterij, doktorat

Delovne izkušnje v letih:

- do 5  
 6–10  
 11–15  
 16–20  
 21 ali več